

ŽYDŲ IŠEIVIJA

Iš Sovietijos sukelia įdomiu minčių

Jei žydas gali išvažiuoti iš Sovietų Sąjungos, kodėl tai negalima lietuviui? Tokių klausimų sukelia dešimtys tūkstančių žydų atkeltavusių Izraelin. Jų srovė ne mažėja, bet didėja.

Atsakymas į aukščiau iškilusį klausimą yra be abejo toks, kad Sovietijoje viskas yra pajungta valstybės labui. Jei eventuali lietuvių emigracija būtų tam reikalui naudinga, ji bus leista, jei ne — nebus. Iš kitos pusės precedentai veikia įsivertę biurokratijos galvoseną, nusistatymą ir praktiką. Už tat galima tikėtis ir daugiau išimčių iš nusistovėjusios taisyklės, kad niekas negali apleisti sovietinio kalėjimo.

Apie tai galvojant pirmiausiai reikia atsiminti, kad dabartinė žydų emigracija iš Sovietijos nebuvo sovietų išgalvojimas. Maskva, kuri paskutiniu metu laiku siekia geresnių santykių su Vakarais, leisdama išvažiuoti savo žydams visų pirma nusileido pasaulio opiniui. Tik padarę tokį principinį nutarimą, sovietai kartu pradėjo ieškoti ir naudos sau. Jų po-

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

litika šiuo atveju yra gerokai komplikuoja ir dažnai prieštaraujanti. Ir dabar pasitaiko, kad du to paties miesto žydus, pareiškusius norą išvažiuoti į Izraelį gali ištikti prieštaraujantis likimas: vienas gali būti suimtas, kitam leista išvažiuoti.

Nepaisant to, stebint beveik kasdien į Izraelį atvykstančias išėivių grupes, galima nustatyti kai kurias taisykles:

1. Lengviau žydams išvažiuoti leidžiama iš pasienio sričių, įskaitant Lietuvą, Latviją ir Besarabiją. Labai daug išėivių yra kilę iš Kaukazo Georgijos. Paskutiniu metu laiku padaugėjo iš Azijos atvykstančių nuosimtis.

2. Išėiviai yra vyresnio ar net seno amžiaus. Dauguma neturi praktiškų, pritaikomų Izraelyje, profesijų, inteligentiškesni yra daugiau gavę humanitarinių, o ne griežtų mokslų.

3. Palyginti lengvai leidžiama išvažiuoti ir mišriom šeimom, ypač jei vyras yra žydas, o žmona — ne.

4. Nėra jokios abejonės, kad emigrantų tar-

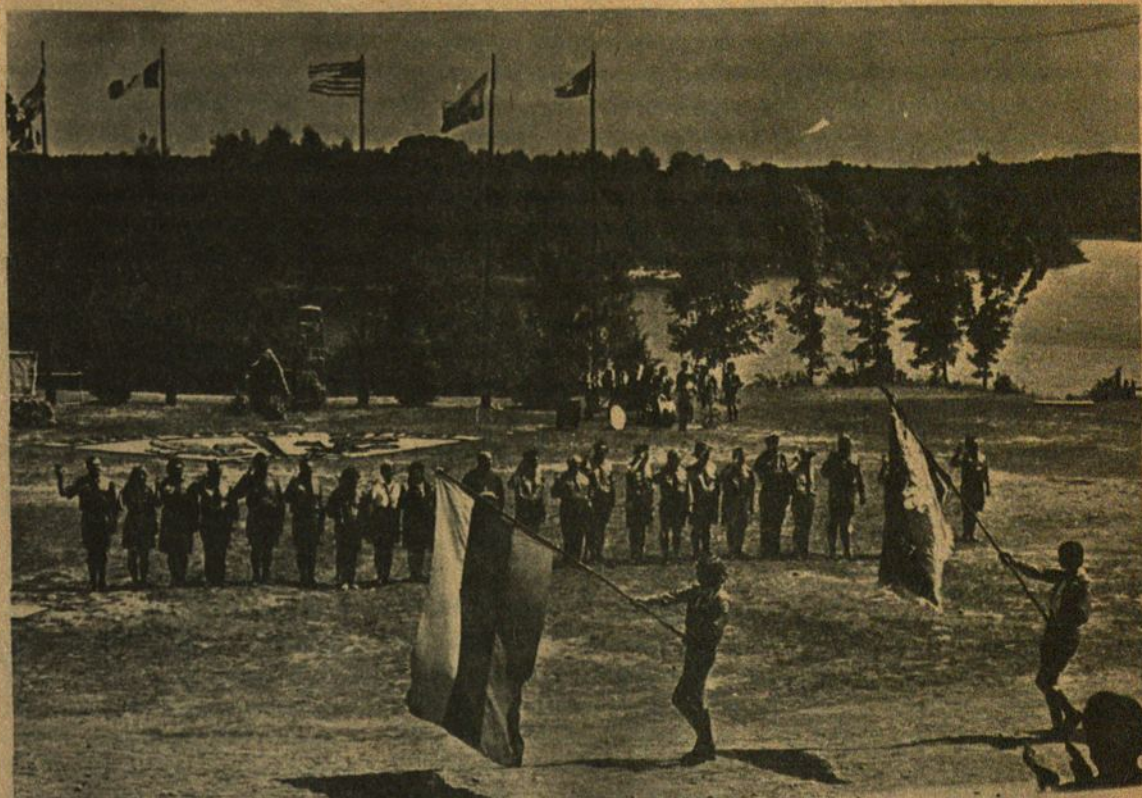
pe pasitaiko ir agentų su specialiais uždaviniais.

Izraeliui, kuris per ateinančius 20 metų nori padvigubinti savo gyventojų žydų skaičių iki 5 milijonų, emigracija be abejo yra didele dovana, nors turint galvoje aukščiau nurodyta emigrantų masės pobūdį sukelia daug problemų.

New York Daily News korespondentas Tel Avive S. Goren teigia, kad Izraelyje nemažai sukama galvą dėl sovietų motyvų. Pagal vieną teoriją, sovietai nori atsiimti aktyviais sionistais, kai tie išvažiuos, jiems bus ramiau. Kiti galvoja, kad sovietai nori užtvengti Izraelį savo žydais, kurie sukels daugiau problemų, negu duos Izraeliui naudos. Treti samprotauja, kad sovietų politika susideda iš daugelio elementų.

Neesą abejonės, kad sovietams naudinga, kad išėiviai iš jų krašto sukeltų daug sunkiai išsprendžiamų problemų Izraeliui. Išėivių nusivylimas be abejo turės įtakos į likusių Sovietijoje žydų nuotakas, teigs jiems, kad Sovietijoje, rasit, galima geriau gyventi, negu emigravus. Antra, istorija mokanti, kad emigrantai palyginti greitai užmiršta jiems padarytas skriaudas ir jaučia ilgėsį savo kilmės kraštui. (Tą fenomeną mes galime pastebėti ir savo tarpe).

Nepaisant Hitlerio, iš Vokietijos kilę žydai jaučia didelę simpatiją vokiečių kultūros apraiškom. Iš Rusijos kilę žydai ir net jų ainiai, nepaisant caro ir bolševikų praktikos, jaučia ilgėsį viskam, kas rusiška. Už tat galima sakyti, kad sovietai ilgai tikisi turėti daugiau įtakos Izraelyje negu iki šiol. Rusų kalba dienraštis jau dabar išeina Tel Avive.

Kanados lietuvių skautų nuosavoje stovyklavietėje Romuva šiemet įvyko jubiliejinė stovykla. Nuotraukoje: stovyklos vadovai vėliavų aikštėje priima skautų ir skaučių parada. V. Bacevičiaus nuotrauka

DEŠIMTĄ KARTĄ ROMUVOJE

Č. SENKEVIČIUS

Iš 52 savaičių metuose viena būna labai skirtinga mano gyvenime. Ir dar niekada nekilo mintis, kad jos galėtų visiškai nebūti, kad ji galėtų būti pakeista kokia kita, kuri būtų panašesnė į likusias 51. Kas gi ji?

O, tai mano malonaus skautiško stovyklavimo savaitė, kurios niekada nemainyčiau į prabangiausio vasaravimo mėnesį ar net du. Ir jei neturėčiau kitokių vasaros išpareigojimų, stovyklaučiau, tur būt, Tėv. v. s. St. Kulbio, S. J. pavyzdžiu, skubėdamas iš stovyklos stovyklon, kol dar neužšala ežerai ir upės...

Dabar — viena savaitė, bet gera, pasikartojanti kasmet kaip skautiškos rinkėlijos — šiais metais jau dvidešimtą kartą Kanadoje ir dešimtą nuosavoje skautų Romuvoje, kuri šiemet talpino ir žavėjo apie 500 Jaunimo kongreso dalyvių, po to 120 jūrų skautų, čių švenčiančių savo 50 metų veiklos sukaktį, o nuo liepos 23 d. iki rugpiūčio 6 d. apie 300 kasmetinių reguliarių stovyklautojų iš Toronto, Hamiltono Niagaros pusiasalio, Londono, Detroito ir kt. vietovių. Tarytum dešimtmečio sukaktį pabrėžti turėjome vieną svečią skautą iš Anglijos ir vieną dėl to šeštame vėliavų stiebe plevėsavo Britanijos vėliava.

Atvažiuavęs į tą dešimtmečio sukaktuvinę stovyklą nieko kitoniško nesitikėjau rasti kaip ir kasmet.

Viskas čia buvo taip įprasta ir sena, kad norom nenorom turėjai jaustis kaip savų namų kieme. Tiesa, tas "kiemas" jubiliejaus proga buvo papuoštas nauju paminklu — kryžiumi, didžiuoju Lietuvos žemėlapiu ir nauja asfaltuota krepšinio aikšte (R. B. Geležiūnų 1,500 dol. auka Romuvai).

Šiaip gi ir sutikti veidai tie patys — ne aš vienas stovyklinį džiaugsmą kasmet išgyvenu! Bet buvo ir

miškuose išpaustas Fox ežeras, aikštės, laužavietės, paplūdimys, keliukai, valgykla ir akmenų atšlaitės su prilipusiomis prie jų geltonomis palapinėmis — taip, su tuo pačiu vaizdu pasikartojo ir ta pati nuotaka, pats reikalingiausias daiktas stovykloje. Su ja kur neisi, ten laimėsi. Ką bedirbtum — sekasi kaip niekad. Ar gi ne ji ta stovyklinė nuotaka, papuošė, dešimtmečio iškilimams vėliavų aikštę (vadovavo s. S. Gedgaudienė), apšodino gė-

Jaun. skautės su vadovė Romuvos stovykloje vėliavų pakėlimo iškilimėse. V. Bacevičiaus nuotrauka

naujų, mažų vilkiukų, tikrų naujokų stovykloje. Antramečiai juokėsi iš jų, kai šie rėkdami protestavo, kad namuose nėra televizijos ir grąsino draugininką apskųsti mamytėms, kurios jau seniai buvo išvažiuavusios.

Su pasikartojančiu kasmet Romuvos vaizdu —

lėmis ir pušaitėmis Lietuvos žemėlapi, pastatė Mindaugo draugovės rajone dangų remiantį bokštą, tiltą virš vartų, ar ne ji vedė vienetus išskylanti, sportuoti, pasirodyti prie laužų, dainuoti ir naujas pažintis megsti?...

Laimingi ir išdidūs vaikščiojo stovyklos viršininkai v. s. K. Batūra, s. D. Gutauskienė, ps. P. Butėnas, Tėv. v. s. St. Kulbis, S. S., A. Grybas, t. n. J. Čeponkute, ps. A. Šeškunienė, s. L. Heiningas, ps. P. Saplienė, s. L. Gvildienė, s. A. Baziliauskas — ir kas bešvarins daugybę įvairių instruktorių, globėjų, foto korespondentų ir kitokių specialistų. Visi jie buvo laimingi, visi patekdavo po Astes Banionytės plunksna "Naktibaldų" kronikoj, kuri buvo skaitoma kas vakaras prie laužo. Jaunieji vadovai kaip M. Rusinas, R. Marijošius, L. Saplys, G. Kalinauskas, R. Selenis ir Karvelis vykusiai nukopijavo Jaunimo Kongreso metu pagarsėjusį Vokietijos kvintetą ir "Raudonus batukus" su dideliu pasisekimu kas vakarą dainavo, Mariui dainą dar pailiustruojant sukurtu šokių.

(Nukelta į 2 psl.)

AR SUOMIJA IŠLIKS NEUTRALI? ALG. TOLVYDIS

Šių dienų Suomijos politinė būklė yra nepavydėtina. Būdama Sovietų Rusijos pašonėje ir turėdama su Rusija ilgiausią 1265 km ilgio sieną, ji labiausiai priklauso nuo Rusijos. Nei Švedija, nei Norvegija, su kuriomis ji susisiečia, neapgina Suomijos, nes jos pačios jaučia tą patį Maskvos pavojų. Vienintelis Suomijos saugotojas galėtų būti JAV, bet ar JAV sušpės ateiti Suomijai į pagalbą, kai Kremliui tamsiai riedės per Suomijos laukus?

Atsimename, kad Suomija 1939 m. lapkričio 28 d., Sovietų Rusijos neilgiam laikui ir neteisėtai agresiniu būdu užpulta, didvyriškai gynėsi ir parodė neapsakomo narsumo, tačiau nelygioj kovoje neatsilaukė ir buvo priversta 1940 m. vasario mėn. prašyti derybų. Mūsų žymieji poetai tada apdainavo Suomijos didvyriškumą ir rodė pavyzdį mūsų tautiečiams, kaip reikia ginti savo tautos nepriklausomybę. Deja, šiandien nebėra maršalo C.G. Mannerheimo, kurio didvyriška laikysena kėlė suomių dvasią. Šiandien ir Mannerheimas nebegalėtų taip pasireikšti, nes Sovietų Rusijos militarinis potencialas keletu kartų padidėjo. Todėl dabartinė Suomija, nenorėdama erzinti Krem-

liaus meškos, pasirinko neutralumo kelią. Gal šis kelias bus panašus į Lietuvos neutralumo kelią, bet kol kas jis leidžia Suomijai egzistuoti.

Tačiau ir Suomijos neutralumas yra problematinis dalykas. Pvz., Suomija labai norėtų glaudžiau susiristi su Europos Ekonominė Bendruomene. Juk neutralumo politika jai tai nedraudžia. Bet Maskva tuoju uždeda savo leteną. Šita "Pravda" aiškiai pasakė toms neutralioms valstybėms, kurios Briuselyje pasirašė su EEB laisvosios prekybos sutartį: neikiškite ten pirštų! "Ypatingai valstybėms, kurios veda neutralumo politiką, ta sutartis reiškia didėjančią riziką įsijungti į agresyvių karinių NATO bloką". Tai, be abejo, pirmoji eilė taikoma Suomijai. Ir pačioj Suomijoj netvirta socialdemokratų Rapolo Paasio vadovaujama vyriausybė buvo priversta atsistatydinti, nes nenorėjo nusilenkti Maskvai. Tenka pasidžiaugti ir pagirti suomių socialdemokratų, kurie rodo didžiausią atsparumą ir pasipriešinimą Kremliui. Jie sudaro ir Suomijos parlamente stiprią 55 atstovų iš 200 poziciją. Tačiau Maskva ir komunistus Suomijoj greitais šuon-

(Nukelta į 2 psl.)

Stovyklos viršininkas vs. K. Batūra (kairėje) įteikia Romuvos lazda LSS Tarybos pirmosios pirm. vs. A. Saulačiui. Dešinėje stovi Detroito tuntininkas s. L. Heiningas, ASD cv pirm. s. S. Gedgaudienė, LSS Seserijos vyr. skautininkė vs. L. Milukienė, LSS Jūrų skaučių skyriaus vedėja s. M. Vasiliauskienė, skaučių pastovyklės viršininkė s. D. Gutauskienė ir Toronto tuntininkė s. P. Saplienė. V. Bacevičiaus nuotrauka

Australiją palikus

INDIJA — PASAKU ŠALIS

ANTANAS LAUKAITIS

Indija yra turbūt vienas iš keisčiausių kraštų, kur daugumoje žmonės gyvena gana vargingai ir skurdžiai, nes milijonai žmonių negali savęs tinkamai išimaitinti, ypatingai kai visą jų gyvenimą ir pasiskiras jų valstijas riša skirtingi papročiai, skirtingos religijos ir kalbos, todėl tur būt pas juos ir yra anglų kalba pagrindinė kalba, rišanti paskiras jų valstijas.

Išlipant į Indijos bendrovės lėktuvą pasitiko mus graži mergina ir kiekvieną keleivį pasveikino rankų, lyg malda sudėjimu ir žemu nusilenkimu. Visame dideliame lėktuve, be poros vienuolių, aš buvau tik vienas baltasis, skrendas iš Singapore į Indiją. Pradžioje kažkaip keistai pasidarė, tačiau jau greitai susiradau du indus biznesierius ir dvi labai iškilmingai apsirengusias moteris su vai-

kais, kurie pasidarė mano geri gičiuliai ir sukuriais skridome iki Bombay. Pasakojo jie man apie Indijos gyvenimą, apie jų norą kaip nors pašalinti tą esantį vargą visoje Indijoje. Moterys, rodydamos į savo vaikus, gyrėsi man, kad pas juos dar nėra jokios didelės problemos su jaunimu, nors jau irgi jaunimas pradeda pamažu persiimti vakarietiškom (hipių) ir panašiomis problemomis, tačiau indai tikisi, kad pas juos niekada tų didelių problemų nebus. Lėktuve buvo daugumoje turtingųjų klasės žmonės, apsirengę labai gerai ir atstovaujant Indijos aukštąją bendruomenę. Kaip ir pasiturinčios moterys, taip ir lėktuvo aptarnautojos dėvėjo trijų rūšių indiškus drabužius, teikiančius kažkokį egzotišką grožį. Pats populiariausias Indijos drabužis yra -- saree, tai ilgas sijonas ir lyg platus bikini viršus, apdengtas plona skara ir paliekantis moters pilvą nuoga. Populiarius yra Churidar drabužis, tai siauros kelnės, lygtai ir susiraitę ir suknėlė aukščiau kelių, ką moterys gali nešioti ir be tų kelnų, tik žinoma ne indės Indijoje. Trečiasis jų tautinis drabužis yra Salwar, tai specialios kelnės apačioje siauros ir viršuje balioniškai plačios.

Atskridus mums į Bombay aerodrome laukė tūkstančiai žmonių. Nežinojome kas yra. Pasirodo su mumis, tik visai atskirai skrido jų garsiausias filmų artistas, kurio pasitiktį suvažiavo daugybė jo gerbėjų. Neišleido mūsų iš lėktuvo tol, kol ši "žvaigždė" kone ant rankų, indai nenusinėję į atskirą pastatą.

Pats Bombay miestas yra vadinamas Indijos Vartai ir turi 6 mil. gyventojų. Šis miestas Indijoje yra vienas iš svarbiausių, nes labai modernus uostas ir Santa Cruz aerodromas juos sujungia su pasauliu. Mieste yra labai idomių meno galerijų, zoologijos sodas ir labai graži ir idomių muzulmonų, hindų ir Jain šventovių. Šiame mieste jau kone 12 mėnesių daromas bandymas atsipalaiduoti nuo bent kokio alkoholio. Ir čia reikia turėti specialų gerimams pirkti leidimą ir kada to galima daugiausiai svetimtaučiams, gerti namuose. Taip niekur kitur nėra netgi alaus, todėl ir teko dideliame karštyje vaikščioti su išdžiūvusiu gerkle, nes vanduo yra pavojingas mums gerti.

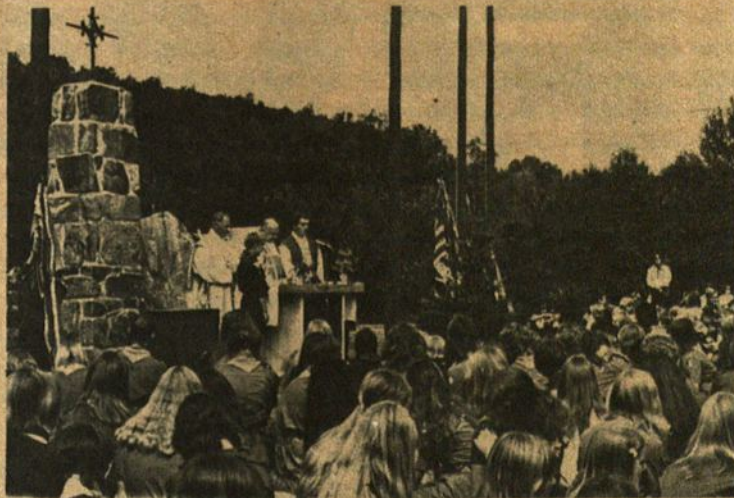
Prieš išskrendant į Maskvą teko dieną būti sostinėje New Delhi. Nors miestas ir naujas, daugybė naujų pastatų, užsienio ambasadų, tačiau baltai karvai, kurios laikomos

šventos ir kurios gano si visur, išengus į gatvę, visas judėjimas sustoja ir per jų tą "šventumą" aš tik į lėktuvą nepavėlavau. Taip pat ir gyvačių kerėtojai ir jų šokintojai yra gana populiari Indijoje. Mieste mačiau apvalius Parlamento rūmus, šventąją Rajghat vietą, kur yra palaidotas Mahatma Gandhi 1948 metais. Įdomūs yra ir 200 metų senumo astronominiai akmeniniai instrumentai ir daugelį kitų idomių vietų. Karštis čia yra gana didelė ir prie 110 laipsnių teko ir man paprakaituoti gana nemažai.

Kaip ir Azijos kraštuose, taip ir čia maistas man nebuvo jau taip labai artimas. Nors ir nevisiškai pasigydyęs savo vidurius nuo azijatiškų "skanumynų" aš pabandžiau rūkytą ir stiprių prieskonių pavidurintą viščiuką ir populiarią singhara, susidedantį iš mėsos ir daržovių mišrainės, pagamintą su indiškais kulinarijos gabumais. Pabiojau valgyt jų massala prieskonius, nuo kurių aštrumo tur būt į lignonę būčiau atsidūręs. Tretieji patiekalai yra labai saldūs, nes indai, jei tik gali, tai saldumynus mėgsta.

Indijos krautuvėse, kaip ir kitur Azijoje reikia mokėti derėtis ir apsipirkimas yra gana idomus. Labai gražios yra šilkinės jų suknelės ir sari, dramblio kaulo išdirbiniai, visoklausiai išsiuvinėti dalykai ir Kashmiro kilimai. Gaila kad visas mano bagažas jau ir taip buvo perkrautas ir šių romantiškų Indijos gražių dalykų jau nebuvo kur įtaipinti.

Pirmą kartą iš Bombay į N. Delhi skridau didžiuoju 747 Jumbo Jet. Tikrai tai rūmai ore, kaip jie yra vadinami ir aš net su-

Šv. Mišias stovykloje atnašavo trys kunigai: Tėv. s. S. Kulbis, SJ, prel dr. J. Tadauskas ir Tėv. vs. A. Saulaitis, SJ.

V. Bacevičiaus nuotrauka

Romuvoje...

(Atkelta iš 1 psl.)

Romuvos dešimtmetis paminėtas liepos 29-30 d. Džiaugsmingai sutikti aukštieji LSS pareigūnai: LSS tarybos pirmosios pirm. v. s. A. Saulaitis ir LS Sesių vyr. skautininkė v. s. L. Milukienė, specialiai atvykę šventen abu iš tolimojo Atlanto rajono. Su pirmininku kartu atvažiavo ir jo sūnus v. s. kun. A. Saulaitis, S.J., jau eilę metų dirbujasis Brazilijoje ir Jaunimo Kongreso išrinktas pasaulio lietuvių jaunimo vadovu. Skautikoje šeimos išaugę, visą laiką dirbę ir stovyklavę su skautais po ilgesnės pertraukos galėjo vėl pasidžiaugti, būdamas savųjų sesių ir brolių tarpe.

Šventės viršūnė buvo iškilmingos pamaldos, atnašautos Mons. dr. J. Tadauskas, Tėv. v. s. S. Kulbis, S.J. ir Tėv. v. s. A. Saulaitis, S.J. ir paminklinio kryžiaus pašventinimas. Po to vykusioje sueigoje, čia pat vėliau aikštėje, buvo iššaukti ir pristatyti visi ir visos stovyklavę pirmoje Romuvos stovykloje. Gausi virš 200 žmonių publika iššauktiesiems džiaugsmingai plojo. Tie patys žiūrovai gerėjosi darniu stovyklautojų paradu, grojant "Miško Brolių" orkestrui iš Detroi-

bejojau, kaip toks milžinas su 700 keleivių gali pakilti į orą. Tačiau pakilome ir patogumų ore dar iki šiol neradau sau lygių jokiam kitame lėktuve.

to, kuriam vadovauja linksmas dirigentas s. A. Vaitiekaitis, jau nebe naujokas Romuvoje.

Jau vėl viena stovyklavimo savaitė įrikiuota praeities prisiminimų eilėn. Ir kokia gi bus vienuoliktoji Romuvos stovykla? Tos pačios vietos, tie patys veidai, tas pats džiaugsmas. Ko belaukti? Nieko, nes nieko geresnio niekas nesulauks. Jei po atviru Viešpaties dangumi, rišami tos pačios idėjos sesės ir broliai nemokės

Stovykloje parade dalyvavo ir jūryskaučiatstovės, Prieky žygiuoja js. R. Kuprevičienė ir LSS jūrų skaučių skyriaus vedėja s. M. Vasiliauskienė.

V. Bacevičiaus nuotrauka

Romuvos stovyklautojus džiugino Detroito skautų orkestras "Miško broliai", vadovaujami s. A. Vaitiekaičio.

V. Bacevičiaus nuotrauka

Prie laužo Romuvos stovykloje. Iš dešinės: šio straipsnio autorius s. Č. Senkevičius, LSS Pirmosios pirm. vs. A. Saulaitis, s. A. Baziliauskas, ps. P. Butėnas ir kiti.

V. Bacevičiaus nuotrauka

Kviečiame praleisti savo atostogas Pietinės New Jersey Atlanto pakraščio gražiame kurorte

OCEAN CITY

mūsų vasarnamyje. Kambariai su tekančiais vandenimis kainuoja tarp 45 dol. ir 60 dol. savaitei dviem asmenims. Šeimyniška nuotaika, švarus ir rūpestingas aptarnavimas. Atidari nuo gegužės pabaigos iki rugsėjo pabaigos.

Galite apsidausti nuo lietingo oro

Eugenija ir Jonas Jasinskai
Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Ave.,
Ocean City, N. J. 08226

Telefonai: 399-9871, privatus 399-1221
Area Code 609

NAUDOKITĖS PROGA — SKRISKITE PAPIGINTA KAINA Į LIETUVĄ RUDENĮ IR ŽIEMĄ

Walter Rask-Rasčiausko vadovaujamas American Travel Service Bureau šiais metais yra suorganizavęs daug grupinių kelionių į Lietuvą.

Jis pirmasis pradėjo organizuoti ekskursijas ir tą darbą sėkmingai tęsia jau 11 metų. Jų keliones tvarkingai suplanuotos ir visuomet vyksta sklandžiai.

Dar yra kelios vietos sekančiose ekskursijose:

CHICAGA-NEW YORK SPALIO MĖN. 2 D. —

15 dienų kelionė,

iš New Yorko \$660.00 + tax,

iš Chicagos \$760.00 + tax*

11 dienų Lietuvoje.

PRALEISKITE KALĖDAS IR NAJUS METUS LIETUVOJE.

CHICAGA-NEW YORK GRUODŽIO MĖN. 21 D. —

14 dienų kelionė

iš New Yorko \$660.00 + tax,

iš Chicagos \$760.00 + tax*

11 dienų Lietuvoje.

* Total tour prices are subject to airline agreement and government approval.

Dėl informacijų kreipkitės į:

AMERICAN TRAVEL SERVICE BUREAU

9727 South Western Avenue

Chicago, Illinois 60643

Telefonas (312) 238-9787

Jeį planuojate bet kur keliauti — kreipkitės pas mus. Paruošime kvietimus giminėms atvykti į Ameriką. Teikiame informacijas kelionių reikalais į visus pasaulio kraštus. Parūpiname lėktuvų bilietus ir reikalingas visas.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIŪRA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAUS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

ŠPYGOS RODYMAS NĖRA ĮRODYMAS

"Pažangieji" Amerikos lietuviai disponuoja Filipo Bonoskio prie-lankumu. Tai vyras, peržengęs per pusšimtį nuo jaunimėlės užsian-gažavęs "pažangai". Lietuvių tėvų (Baranauskas), matyti be didesnio skepticizmo jis 100% adoptavo savo są-monėje Lietuvos "iš-laisvinimo" idėją ir at-kakliai to "įsitikinimo" laikosi.

Bonoskis (sovietinė transkripcija) yra raš-to žmogus. Jis parašė kelius romanus anglų kalba. Visos tos knygos sovietinė propaganda anglų kalba. Sovietinės leidyklos išleido kelius jo kūrinių vertimus so-vietinei militarinei ga-liai pavaldžiuose kraš-tuose. Išleido ir lietu-viškai. Bet kritikos re-akcija buvo, net ir to-kiuoje padėtyje, šaltoka.

Bonoskis bendradar-biauja prokomunistinīa-me leidinyje "Daily World".

Ir štai, tereikėjo mil-žinui "New York Ti-mes" atskleisti pasau-liui gerai žinomą tie-są apie sovietinio mili-tarizmo bei imperializ-mo įsiveržimą į Pabal-tijo terena, apie Ame-rikoje įvestą Pavergtų-jų tautų savaitę, šis Fi-lipas Bonoskis šoko nu-neigti per "Daily World" New Yorko mil-žino tvirtinimus.

Tas špygos parody-mas milžinui buvo toks "efektingas", kad Mask-vos "Literatūrnaja Ga-zeta" išsivertė Bonos-kio rašinį ir tuo pasi-skardeno prie Krem-liaus. Faktas gerai ro-do, ant kieno malūno Fi-lipas Bonoskis pylė sa-vo vandenį. Vilniškis leidinys "Literatūra ir Menas" (Nr. 30) išsi-vertė Bonoskio rašinį iš rusų kalbos ir paga-rsino ok. Lietuvos žmo-nių žiniai. Jeigu Filipo Bonoskio niekas neat-ra do jo knygoje, šis nar-suos špygos parodymas New Yorko laikraščiuui atnešė Filipui ir gar-bę ir garsą.

Kitas klausimas: ar ta "garbė" ir tas "gar-sas" yra pelnyti laimė-jimai, gaunami už tie-sos žodį?

Bonoskis užginčija New York Times tvir-tinimus, kad lietuvių tautai brutalioje rusų okupacijoje, grėsia su rusinimo pavojus. Bo-noskis rašo, kad pir-mą kartą jis pamatęs Lieuvą 1959 metais. Lankęs ir vėliau. Esą dėl "nacistinių barba-rų" lietuviai neteko

septynis šimtus tūkstan-čių žmonių. Esą "lietu-vių kultūra gyvena tikro klestėjimo laikotarpi", esą "pirmą syk per vi-są Lietuvos istoriją ruo-šia spaudai pilnus kal-bos žodynus, o taip pat enciklopedijas".

Netenka abejoti, kad tokį raudoną propagan-dinį šisą mūsų Pilypui įpūtė koks nors kvis-lingiukas, á la Kazake-vičius, ir atitinkamos lektūros aprūpinas, Bo-noskis sukombinavo "at-kirtį imperialistinei spaudai".

Kad ir kelis kart lan-kydamasis ok. Lietu-voje Bonoskis vis "ne-pastebi" milžiniškos ru-sų imigracijos į Pabal-tijo valstybes. Estija ir Latvija jau turi 30% ru-sų tautybės mažumą. Lietuva jau turi per 20% Toji rusų "mažu-ma" užima visas stra-tegines šalies pozici-jas ir palengva, bet tik-rai paveržia Pabaltijį a.a. "Severno-Zapad-nyj Kraj" provincija. Kaukazas jau suvirš-kintas. "Kalinigrado" srities apsuptoji Lietu-va palengva virškinama. Gerai, kad Vasa-rio šešioliktosios dva-sios pažadinta gyventi tauta, kuria savo kultū-rines vertybes. Lyguž-simerkusi prieš kobros akis, tauta grumiasi dėl savo tautinio identiteto. Kaip ilgai? Tol, kol ru-sų "mažuma" krašte taps dauguma, užgožusi socialinį ir kultūrinį krašto gyvenimą. To siekė carai, to siekia ru-siškieji sovietai.

Bonoskis drįstapami-nėti, kad ruošiamas spaudai lietuvių kalbos žodynas ir enciklope-dija. Tai gana nemok-siški "laimėjimų" ap-tarimai. Jeigu Lietuva būtų dabar laisva, gal būtų tas žodynas, kuriam beveik visa medžiaga jau buvo surinkta Nepri klausomybės laikais, seniai puikautysį savo solidžiais tomiais moks-lininkų lentynose. Apie pilną Enciklopedinį žo-dyną netenka nė kalbėti.

Jau sektų jo papildomie-ji tomiai. Tainebūtų "pa-ruoša", bet seniai įvy-kęs faktas. Tas žodynas skirtųsi nuo dabar iš-leistų trijų tomelių, ku-riuose sudėti ir NKVD rūsiuose nušautų ko-munistų vardai! Supran-tama, prūseikų, andru-lių, bimbų ir bimbienių personoms Nepriklau-somos Lietuvos laikais išleistame žodyne nebū-tų tiek dėmesio, koks pareikštas propagandi-niame tritomyje...

Nesiorientuodamas ok. Lietuvoje tikrovėje Pilypas stvėrėsi už medžiagos kuri neįro-do jo teigimų, bet su-griauna juos savo fak-tais. Pilypas "nepaste-bėjo", kad nacinė epi-demija buvo trumpalai-kė. Sovietinė epidemi-ja yra ilgalaikė ir kas metal vis naujos aukos liudija tautos nuosto-lius. Tauta negyvena "tikro klestėjimo laiko-tarpi", kaip tvirtina Bonoskis, bet merdi "bėdos" laikotarpi, ku-riuo metu ji išvystė nuostabų kultūrinį gy-vybingumą. Tai yra ins-tinktyvi tautos priemonė gintis nuo rusų prak-tikuojamo genocido.

Ar Bonoskis girdėjo kad greta fizinio geno-cido yra kultūrinis ge-nocidas? Toks buvo spaudos draudimo sunk-mečiu. Toks yra dabar, kada "kalbos žodynas" vis "teberuošiamas", kada "enciklopedijos" (Bonoskio terminas) te-gali būti grubiai propa-gandinės...

Bet to negana! Pily-pas Bonoskis (kulto mi-nisterijos apšviestas) tvirtina, kad nė religij-os persekiojimo ok. Lietuvoje niekas negir-dėjo. Problema, anot jo, esanti paprasta: iuž-sienį pabėgo "apie 300" kunigų "drauge su na-cistais" ir kelia triukš-mą dėl bažnyčios bėdų!

"Tie trys šimtai daly-vavo tokioje daugybėje kruvinų nusikaltimų prieš lietuvių demokra-tus ir antifasistus", su negirdėtu išulumu tvir-tina Bonoskis, "pav. su-griaunant Vilniaus ge-tą."

Ar Bonoskis turi įro-dymų, kad 300 lietuvių kunigų atakavo Vilniaus žydų getą? Jis konkre-čiai mini "atakos" daly-vių skaičių ir nurodo vietą. Iš kur jis gavo tas informacijas? Ar jis gali savo tvirtini-mus paremti įrody-mais? Visa tai jam pa-sakė draugai iš Kulto ir propagandos ministe-rijos Vilniuje! Neturė-damas nė minimumo skepticizmo, būtino spaudos žmogui, Bo-noskis, žinodamas kad dėl to nebus nubaustas laisvoje Amerikoje, pu-čia sovietinės propa-gandos dūdą, kad net žandai plyšta.

Iš "Daily World" re-dakcijos jis rodo špy-gą "New York Times" adresu. Bet špygos ro-dymas nėra įrodymas. Nei vieno savo teigimo Pilypas neįrodė ir nie-kad neįrodys, nes tai yra melai.

"Ko gi trūksta Lietu-vai, ko joje nėra?" Pily-pas patetiškai surinka, baigdamas prosoviet-i-nių melų rašinį.

Trūksta Lietuvai, Pilypai Bonoski, lais-vės! Trūksta Lietuvai, Pilypai Bonoski, tautos suverenumo tvarkytis savo sienose! Dabar tautos kultūrinio vysty-mosi procesas sulėtin-tas, tautos būdas defor-muojamas, kultūrinis ir fizinis tautos genoci-das (rusų vykdomas) graužia mūsų tautą lyg vėžys...

Viena iš to vėžio las-telių esi tu pats, Pily-pai Bonoski.

Po Žmogaus Pasaulį pasižvalgius

Montrealio Pasauli-nė ir kultūrinė paroda šiemet atsidarė sudi-deliu pavėlavimu, bū-tent, tik liepos 20 d. Ir atsidarė ne visaparo-da, bet tik jos dalis, esanti Šv. Elenos salo-je. Antroji dalis, esan-ti Notre Dame saloje ne-atsidarė. Priežastis -- balandžio ir gegužės mėnesiais buvęs mies-to tarnautojų ir darbi-ninkų streikas. Dėl nu-matytos atidarymo da-tos nespėta įruošti pavi-lionų, prisodinti gėlių ir kitaip sutvarkyti. Lankytojai, nori pama-tyti, kaip atrodo Notre Damėje, gali paimti iš keltą traukinėlį ir visą parodą iš aukšto apžiū-rėti. Parodos ekspre-sas šiemet taip pat ne-kursuoja ir lankytojai, kurie nori nuvykti įpa-silinksminų parką La Ronde, turi imti žė-mės traukinėlį, vadinamą "Balade" ir mokėti 25 c.

Atidarytoje dalyje veikia viso 11 įvairiapa-vilionių ir daugybė su-venyrų krautuvių, kios-kų ir užkandinių. Paro-dos teatre sekmadie-niais įvairios tautybės turi savo pasirodymus. Pirmą sekmadienį po atidarymo pasirodė ita-lai ir vengrai ir tai su nepaprastu pasiseki-mu. Pirmą sekmadienį mu. Teatras, talpinas apie 2000 sėdimų vietų, buvo sausakimšai pri-pildytas. Kitus sekma-dienius užpildys kitos tautybės, bet lietuviai nedalyvauja, nors Mon-trealyje turi puikų an-

ANT. BERNOTAS

samblių ir galėtų pasi-rodyti su didesniu pasi-sekimu, negu, sakysi-me, vengrai ar italai. Nedalyvauja nė latviai, bet dalyvauja estai, ku-rie pasirodys pirmą rugsėjo sekmadienį. Uk-rainiečiai -- Marunc-zako grupė, jau turėjo vieną pasirodymą Tau-tų Aikštėje, kurį stebė-jo 35,000 žiūrovų. Tu-rės dar ir kitą.

Komunistinė Kinija šiemet parodoje daly-vauja pirmą kartą ir yra užėmusi buvusį Tautinės Kinijos pavil-joną. Išskyrus tik ke-letą eksponatų, turinčių propagandinį atspalvį, visa kita yra labai įdo-mi ir kultūringa paro-da. Atgabenta keli šim-tai senųjų Kinijos me-no vaizdų, ir tai origi-nalai, nepaprastai kruopštūs dirbiniai iš bambuko medžio, bron-zos ir sidabro, tikro Kinijos šilko medžia-gos. Paviljonas nepap-rastai gausiai lanko-mas, nes pasižiūrėti ir pasigėrėti yra kuo.

Kitas puikus paviljo-nas yra Persijos (Ira-no). Šiemet atgabenti nauji eksponatai, sen-jų amžių archeologi-niai radiniai, garsieji persų kilimai. Rodomi filmai iš praeitais me-tais Persepaly įvyku-sio 2500 metų imperi-jos įkūrimo minėjimo. Čia pat persas audėjas mikliai demonstruoja kilimų audimą.

Sovietų Sąjunga, iš-i-kūrusi buv. Ispanijos pa-

villione, vėl išstatė dau-gybę paveiklų, skulp-tūrų ir įvairių dirbinių. Respublikų skyriuje iš-statyta visų "republi-kų" manekenai ir vaiz-dai. Stovi ir lietuvaitė antrojo pusėj Vilniaus vaizdas. Yra ir daugiau didžiulių nuotraukų iš Vilniaus, Kauno ir Tra-kų. Po šv. Onos bažny-čia parašyta angliškai ir prancūziškai, kad tai "Šv. Onos katalikų baž-nyčia Vilniuje, Lietu-voje". Duotas Aušros Vartų paveikslas. Tra-kų pilis parodyta, kaip ji matoma iš lėktuvo. Yra lietuvių grafikų ir dailininkų originalių darbų, pvz. Mikėno skulptūra, didelis kom-pozitoriaus Švedopor-tretas. Spaudos skyriu-je yra lietuviškų knygų ir albumų. Gretimuo-se kioskuose pardavi-mui išstatyta daug gin-taro dirbinių, bet kad jie būtų iš Lietuvos ten jau nepasakyta. Rodomi filmai.

Prancūzija išstatė tik modernų meną. Ro-domas filmas su se-nosiomis prancūzų ka-tedromis, kaip Reim-so, Amiens, Notre Da-me, palydimas galin-gos vargonų muzikos ir gregorianiško vienuo-lių giedojimo. Ši filma patartina kiekvienam pamatyti.

Kiti įdomūs paviljo-nai yra Šveicarijos, kur atgabenta jų garsieji laikrodžiai bei kiti ga-miniai, Čekoslovakijos su jų puikiais stiklo ir kristalo išdirbiniais, audeklai, prakartėlės, Belgijos su daugybepa-monės dirbinių ir me-niškų vaizdų, Austri-jos, kuris šiemet skir-tas Tirolui ir žiemos sportui (vakarais grie-zia tiroliečių orkest-ras ir dainininkė dainuo-ja kalniečių dainas), Ka-nados, kuri rodo visų la-bai mėgtą filmą "Ca-nada '67". Amerika ro-do tik trumpesnius fil-mus iš Amerikos gyve-nimo. Yra keletas spe-cialių paskirčių pavil-lionų. Bet šiemet nėra Tautybių paviliono, kur kitais metais dalyvau-davo ir lietuviai. Paro-dos administracija bu-vo net sudaryta parodai vo pakvietusi dalyvau-ti ir lietuvius, buvo net sudarytas parodai pa-ruošti komitetas, bet dėl to nelemto streiko toks pavilionas nebuvo įruoštas. Nustatytomis dienomis ruošiami mo-dernios muzikos mėgė-jams koncertai ir festi-valiai.

Paroda labai ir labai gausiai lankoma, ypač savaitgaliais, ir beveik pusę visų lankytojų su-daro amerikiečiai.

Į parodą įėjimas ne-mokamas, bet į La Ron-dę reikia mokėti 50 cen-tų, vaikams -- 25 c. Ne-patogumą sudaro tik tai, kad lankytojai į pa-vilionus įleidžiami tik su vizomis. Dieninė vi-za kainuoja 2 doleriai, sezoninė -- 3 dol. ir reikia turėti fotografi-ją. Kas fotografijos ne-turi, gali ją nusimti čia pat esamuose keliuo-se automatuose.

Paroda užsidarys rugsėjo 4 d.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE

KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAZIOJE LIETUVIŠKOJE

JANSONŲ VASARVIETĖS

VILOJE

'AUDRONĖ'

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros plažas (7 min. pešiom).
- Geras lietuviškas maistas.

Atidaroma vasarąojimui nuo BIRŽELIO 24 d. iki RUG-SĖJO 15 d. ir jau DABAR priimami užsakymai.

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ adresu: JANSONAS — AUDRONĖ, P. O. Box 424, OSTERVILLE, MASS. 02655. Tel. (Area 617) 428-8425.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Ford

NEEDS JOURNEYMEN

- Electricians
- Pipefitters
- Millwrights
- General Welders
- Machine Repairmen

Must be a graduate of a bonafide apprenticeship program or show proof of 10 years experience.

Apply hourly Employment Office.

FORD MOTOR COMPANY

Michigan Casting Center

I-75 and Gibraltar Rd.

Flat Rock, Michigan

313-782-4481, Ext. 268

An Equal Opportunity Employer

(62-65)

NUALINTAS MOTERS GYVENIMAS OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Kaip nualintas moters gyvenimas Lietuvoje prie bolševikų įves tos santvarkos nerašo bolševikinės propagandos leidiniškščiai, nei "Laisvė", nei "Vilnis", nei kazakevičinis "Gim tasis Kraštas". Tik tai vietiniai sovietiniai leidi niai skundžiasi savo negandomis, kai jautoliau laikytis neįmanoma. Tik paklausykime:

Komjaunimo Tiesoje (Nr. 141) tragiško moters moralės praradimo tema prabilo... J. Paršukova, Vilniaus elektrinio suvirinimo įrengimų gamyklos 3-jo cecho vyresnioji meistrė.

Štai kuo nusiskundžia J. Paršukova, cecho normuotojos I. Nariūnienės (matyt vertėja lietuvių kalbon) talkinama:

J. Paršukova rašo apie "dūmus, kurie ima persėti akyse", apie nepaprastą girtuokliavimą įmonėje. Girtuokliauja moterys. Jos apleidžia savo vaikus, šeimas, darbą. Tapusios beviltiškoms alkoholikėmis, gamyklos darbininkės girtos surenkamos Vilniaus gatvių patvoriuose, gabenamos į "trezvilkas", į blaivyklas. Jos serga, savaitėmis pagiruojamos. Ir prie pirmos progos vėl tas pat chroniškos alkoholiškos ciklas: butelis, smuklė, gatvės patvorys ir blaivykla!

Rašo J. Paršukova:

"Su kuo palyginti tokias motinas, kurios užmiršta, kad namie laukia maži vaikai, kurios po darbo skuba ne pas juos, o į artimiausią parduotuvę? Nesaldainių vaikams pirkti ir ne duonos..."

Teisės į motinos vardą jau neteko Janina Stankevič. Jai dar nėra trisdešimties. Trys jos maži vaikai neregėjo motiniškos meilės... Kambariuose viskas sujaukta ir nešvaru. Vaikai neprisimena, kad motina kada nors būtų išskalbusi jų drabužėlius. Viskas prisigėrė

sunkaus ir šlykštaus tvaiko...

Tame pat ceche dirba Valentina Vinckevičienė. Kai tik įneateina į darbą -- o tai būna dažnai -- draugai jau žino: Valentina geria. Trys jos vaikai auga internate... Visas penketas G. Nevedomskajos vaikų auga vaikų namuose... G. Kozlovskaja, 25-erių metų moteris užgėrimą buvo atleista iš darbo, o namie penkerių metų vaikutis".

"Yra tokių motinų, kurios ne tik teršia savo vardą, bet ir griau na vaikų ateitį. Yra tokių merginų, kurios degtinės tvaiku nuodija savo jaunystę... Per ilgus darbo metus gamykloje matėm, kaip kūrėsi 'aplaistymo' ir girtuokliavimo tradicijos".

J. Paršukova reikšmingai nurodo:

"Vieni išeina iš darbo įpykę, kiti -- abejingi, mūsų, atseit, nepa gąsdinsitė, mes -- juo dadarbiai. Mūsų rankos visur reikalingos. Labai sunku juos vadinti žmonėmis. Kartais iš nevilties apima toks be jėgiškumas, kad rankos nusvyra. Juk metai eina, o niekas nesikeičia. Išsprūsta nebesu tramdomas šauksmas. Nerimo? Pagalbos? Gal būtų paprasčiausias žmogiškas noras pasidalyti savo rūpesčiu su kitais. Kodėl taip yra? Ką daryti? Kiek visa tai tęsis?"

Atsakykime į desperatiškus J. Paršukovos klausimus.

Didesnė dalis moterų alkoholiškių pavardžių rodo, kad jos įvežtos į ok. Lietuvą, stengiantis importuoti sovietinį elementą, darbo jėgą į su Lietuvos geopolitinę struktūrą nesusijusias įmones. Aišku, visos savanorės, sukrutusios vykti į Lietuvą, dažniausiai yra nerimtas elementas, avantiuristiškai ieškančios lengvos duonos. Jos tokią ir atranda, nes ok. Lietuvoje jos neišvaramos iš darbo, toleruojamos, tu-

ri ir privilegijų. Spau doje faktai byloja, kad greta moterų alkoholizmo didesniuose miestuose, kur įsteigtos sovietinės gamyklos, reikalaujančios darbo jėgos iš Sovietijos, siautėja prostitucija. Tai vis importas: su nelietuviškais pavardėmis. Ką daryti? -- klausia J. Paršukova. Nevežti lengvos duonos geidžiančių moterų iš Sovietijos. Kiek laiko

visa tai tęsis? -- ai manuoja J. Paršukova. Tęsis tol, kol sovietinė ma šinerija alins žmogaus gyvenimą, neteiks moteriai platesnių interesų, kol sovietinė okupacija nebus nušalinta iš Lietuvos.

Juk cecho meistrė J. Paršukova, be abejo, pati yra importuota. Ji yra kokia nors cecho politrukė. Ji valgo duoną iš durstymų pirštu į savo nelaimingas sėsis ir tik bejėgiai apeliuoja į humanizmą, kai jos atstovaujamas režimas visiškai priešingas humanizmui. (ar)

MIELI IV TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖS DALYVIAI -- GRUPIŲ VADOVAI IR ŠOKĖJAI,

Prieš metus laiko kreipiausi į Jus, kviesdama jungtis bendram darbui -- ketvirtosios tautinių šokių šventės ruošai. Dabar ši šventė jau pra eityje. Liko tik išpildžių ir prisiminimų daugybė. Vėl kreipiuos į Jus. Ši sykį noriu išreikšti nuoširdžią savo padėką už Jūsų dėmesį, pasišventimą, drausmingumą ir nesuskaitomų valandų darbą. Mano padėka priklauso vadovams, kurie stropiai studijavo šventės planus ir gerai paruošė grupes; šokėjų tėvams, kurie negailėjo išlaidų ir laiko, besiruošiant šventei; ir, pagaliau, 2000 lietuviško jaunimo, taip iškilmingai ir gražiai pasipuošusio, ištengusio parodyti pasauliui, kad mūsų tauta ir tremtyje gyva, susipratusi ir vieninga. Praėjusioji šventė yra visų mūsų bendro ir nuoširdaus darbo vaisius.

Parado metu malonu buvo stebėti senesniąsias grupes, egzistuojančias nuo mūsų gyvenimo tremtyje pradžios ir vadovaujamas vis tų pačių nenuilstančių vadovų. Bet taip pat džiugu, kad prie jų dar nion vienumon jungėsi ir naujieji vienetai, kurių priekyje žygiavo tremtyje užaugę jaunuoliai, daugeliu atvejų pateisinę į juos sudėtas viltis.

Dėkodama už Jūsų visų nuoširdų darbą ir pas tangas, linkiu, kad mūsų eilės vis augtų ir stiprėtų, kad lietuviškas tautinis šokis bujotų nors ir toli nuo Tėvynės krantų, o mūsų jaunimas, gyvendamas laisvėje, brangintų savo prosenių palikimą ir skleis tų pasauliui visokeriopą jo grožį.

Jūsų,

G. Breichmanienė,

Laisvojo Pasaulio Lietuvių IV Tautinių Šokių Šventės meninės dalies vadovė

J. GRAUDA

Ekonominiai galvosopiai

Puikiai ekonomikai tarpstanti kapitalistinioose kraštuose išeivija (įskaitant jos sudėtin laisviečius, vilniečius ir akiratininkus) vis tebeturi savo krūtinėje gailėstingumu ir mielaširdingumu plakančią širdį.

Išeivija nori padėti kŭjo ir piautuvo vergijoje tebevargstajam tautiečiui. Daugelis puikiai ekonominiai tarpstančių įstaigų, parūpinančių pagalbą vargstančiam tautiečiui siūlyte siūlo užsakyti "Volgas", "Moskvičius", "Žigulius". Nekalbama, suprantama, apie "Čaikas", nes tos "Čaikos" savo kaina ir prestižu prilygsta kapitalistiniam "Continental". Tačiau "Volga" ar "Moskvičius" pavergtam tautiečiui tolygu kapitalistiniam fordukui ar šviukui. Kodėl, iš tikrųjų neužfundyti pavergtam tautiečiui kokio moskvičiuko ir tuo praskaidrinti vergijos ūkanas?

-- Kur atrasti palyginamąjį lyginimą, -- tarė kapitalistinio krašto išeivis, -- ar mes, ar jie labiau prakutę ekonomiškai?

Palyginamasis lyginimas yra tikras ekonominis galvosopis. Atrasti tokį nelengva. Doleriai ir rubliai nesiporuoja į vieną monogenišką lentelę. Mažai ką nusako prekių kainos, nes rublių turi kiekvienas, bet prekės vis deficitinės. Bėgi, žmogau, Viniuje per dešimtį krautuvų. Vienuoliktose atrandi ieškomą prekę, stoji ilgon eilėn, ir kada jau liko tik tai tuzinas pirkėjų iki prekės sučiupimo, paskelbia -- prekės išsibaigė, ateikite poryt!

Ir pilietiškausio piliečio sąmonėje tuo atveju pasivaidena tolimas giminaitis kapitalistinėj Amerikoje ir eventuali galimybė gauti deficitinę prekę be vargingo stoviniavimo eilėse, ir dargi po darbo, kur išvargina socialistinio lenktyniavimo sparta.

Palyginamasis ekonominio pajėgumo lyginimas nėra atlyginimas, bet įpirkinimas už atlyginimą. Už vidutinį (ir gerą) 100 rublių mėnesinį atlyginimą sovietinis pilietis Viniuje gali pirkti (jeigu atranda) 325 svarus lietuviško sūrio. Tai kapitalistiniams doleriais sudaro 220 dolerių. Tai puikus sovietinio aukštesnio pareigūno uždarbis.

Už 100 rublių mėnesinio atlyginimo sovietinis pareigūnas Viniuje gali pirkti 2500 svarų bulvių. Tai kapitalistiniais doleriais sudaro 100 dolerių.

Tad, jeigu biržoje kotiruosite rublį ir lietuvišką sūrį, gausite vieną dolerio ekvivalentą rubliui. Jeigu biržoje kotiruosite lietuvišką bulvę ir rublį, gausite visai kitą dolerio ekvivalentą rubliui.

Dėl to ekonominio galvosopio skeptiški tautiečiai kapitalistinėje Amerikoje suka smegenis ir vaizduotę. Geraširdžiai tautiečiai galvos čia nekvaršina ir vergaujančius brolius aprūpina "volgomis" ir "moskvičiais".

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos -- Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ -- ĮSITIKINSITE.

Užburtas ratas

MURATĖ STATKUTĖ -- DE ROSALES

Šarūnas metė į šalį anglišką knygą. Puslapių puslapiais ištęsti porelės malonumai jonedomino. Berods dar taip neseniai, išorinio pojūčių pasaulio pažinimas buvo didelė naujiena. Tačiau laikas bėga. Dabartinė pojūčių kūryba Šarūnui priminė senstančią prostitutę: ji dar palaikė šiokią tokią kli entūrą, bet jau neilgam. Negrąžinamai praėjo žai žaruojančios Henry Miller prozos laikai...

Šarūno plieninės akys permetė knygų lentyną. Jo nedaili, stamboka ranka kiek paklaidžiojo ir, lyg nenorom, apsistojo ties Maironiu. Žavus, paslaptingas jausmų pasaulis. Lietuviškas pasaulis. 1956-tų metų laida, Vilnius, 25.000 egzempliorių tiražas. Jis buvo išparduotas per savaitę laiko. Nenuostabu, pagalvojo Šarūnas. Maironio neklaidus instinktas sugavo visa tai, kas priklauso lietuvių būdai.

Buki, nerangūs pirštai iš lėto vartė puslapius: "... Dubysa jau myli, bet tolimą vyrą..."

Sužmoginta Lietuvos gamta. Kaip gerai įpa žįsta mano tėvai, mastė Šarūnas. Jis prisiminė tų kelionę į Niagaros krioklius. Grįžęs, tėvas pasakojo: "Žinai ... pamatyti reikėjo. Matai, čia saizo klausimas". Tuo pat, beveik bepertraukos, tęsė toliau: "Vasarą mudu su broliu eidavova plaukioti į Nemuną". Šarūnas vėliau suprato, kodėl Ne-

munas yra vertingesnis už Niagarą. Niagara niekad tėvui nekalbėjo žmogaus balsu, ji niekad mylimosios neapkabino. Niagara neturi tų žmogiškų savybių kurias kadaise turėjo Nemunas.

Psichologijos mokslo dėsniai: pirmoji vaiko pažintis su išoriniu pasauliu sudaro pamatą ant kurio remsis tiek sąmoningas asmenybės vystymasis, tiek komplikuotas sąsąmonės pasaulis. Šarūno tėvų pirmoji pažintis su Lietuvos gamta buvo lyg pasikalbėjimas su artimais giminėmis; jam rodėsi jis vėl girdi mamos melodinę balsą: "Saulė motulė... mėnuo brolelis... žvaigždės seselės..."

Žmogaus-gamtos-dievybės tapatybės principas. Kaip giliai jis paženklino Maironį! Katalikų auklėjimas čia nubyrejo, it vanduo nuo anties nugaros. Juk iškiliausias krivaitis nebūt atsižadėjęs Žeimio ar Ryčio vėjų. Tuo pačiu, nei vienas lietuvis neatsižada sužmogintos, sudievinotos Lietuvos:

"Jau niekas tavęs taip giliai nemylės,

Kaip tavo nuliūdęs poeta!"

Jausmai. Jausminis dalykų pažinimas. Pasaulinis psichologijos mokslas žengia pirmuosius ne tvirtus žingsnius sąsąmonės labirinte. Amerikoje, įniršę jaunuoliai stengiasi dirbtinai, svaigalų pagalba, pramušiti sieną skiriančią protą nuo jausmų pasaulio. Jie panėsi į džiūstančius medžius, galvojo Šarūnas. Nemokėdami semtis sulčių iš žemės, jie veda tautą išdžiuvimo klystkeliu. Ne tau, vaikel, gėlytę nuraskius, suprasti mišką galiūn, kurs ūžia, verkia, gaudžia. Ne tau, savigarbą sumindžiojus, mokyti kitus išduoti tai, už ką bočiai tiek amžių kariavo. Vargšai! Jie veltui bando sugauti tas neapčiuopiamas vertybes, kurias tik mo-

tina pajėgia lieti į krūtinę, nežinia..

Šarūnas neseniai matė Bostono gatvėse savotišką groteską. Pseudo-indų rūbais persirėdę, žygiavo įvairiodžiai jaunikliai. Stebėdamas eiseną, Šarūnas juto užuojautą ir panieką: jie mano, kad svetimais rūbais apsitaisę, jie sykiu igis tūkstančiais metų krautų indų tautos gilaus žmoniškumo jausmą. Išleptę vaikai užsigėidė tolimos tautos turto ir tikisi jame atrasti amžinos laimės paslaptį! Jie nežino, kad Indijos dvasiniai lobiai buvo kraunami vargo ir skausmo klodais.

Šarūno mintys nukrypo buvusių mokslo draugų link. Visi jie gaudė "laimę". Skraidė kaip drugiai apie elektrinę lemputę, manydami saulę atrasią. Jų silpnybė glūdi tame, kad jie nepajėgia suprasti skausmo didybės ir jėgos, galvojo Šarūnas.

"Ten užaugau iškentėjau

Aš kančias visas

Ir pamėgau pamylėdžiau

Vargdienių dūmas".

Šarūną domino šios kilnaus skausmo tradicijos amžius. Jis daug laiko praleido nagrinėdamas Lietuvos dievdirbių vartojamą, nuolat tą pačią, nuolat pasikartojančią techniką. Gilūs veido įrėžimai, kai kurių proporcijų norėtas iškraipymas, kai kurių realistinių detalių norėtas neišpildymas. Visa tai siekė vieno tikslo -- išryškinti dvasinį skausmą. Kas ir kada nustatė žaidimo taisykles?

Kaip ir visada, kai užkliudydavo lietuvių kultūros klausimą, Šarūnas nepajėgė suvokti kokie bruožai atsirado vakar ir kokie siekė akmens amžiaus.

KŪRYBA IR MOKSLAS

ŽIUPSNELIS ATSIMINIMŲ PROF. DR. A. SALIO GARBEI

Dr. J. Jakštas

Metai iš metų mirtis vis labiau retina išeivijoje mūsų Lietuvoje brendusių ir mokslus išėjusių akademikų eiles. Su jų pasitraukimu iš gyvenimo silpnėja nepriklausomoje Lietuvoje užsimotas lituanistinis mokslas ir dar puoselėtas išeiviskame gyvenime. Mirtis išskynė jau keletą mūsų istorikų, literatų ir kitų specialistų lituanistų, kurie paliko savo pėdsakus Lietuvių enciklopedijoje, Encyclopedia Lithuanica ir kituose individualiniuose darbuose.

Paskutinė mirties auka yra mūsų žymusis lituanistas kalbininkas prof. dr. A. Salys, miręs liepos 31 d. Jo mirtis -- didelis nuostolis lietuvių kalbos mokslui, kurių atstovų tiek maža turime ir kurių prisauginti labai sunku. Ką mirusis yra nuvelkęs lituanistikos srityje, tegali nušviesti ir įvertinti jo kolegos kalbininkai. Tikėtina, kad jie tai ir padarys.

Man nekalbininkui, bet lietuvių kalbos mokslą šiek tiek lietušiam liūdina žinia pažadino atsiminimus senų (1923/24 m.) Kauno universiteto studijų dienų, kada mūsų studentų humanitarų dėmesį pagavo du dideli lietuvių kalbos mokovai komittonai, būtent: A. Salys ir Pr. Skardžius. Jų pavardės pasidarė žinomos visame humanita-

Prof. Antanas Salys

riniame fakultete. Jiems rodytas išimtinis dėmesys ir net pagalba ženklino mums humanitarams ir gyventą laiką, kada abiturientai išeidavo iš gimnazijų su silpnu lietuvių kalbos mokėjimu (ir, aplamai, su menku išsilavinimu). Priežastis tam -- didelis trūkumas lietuvių kalbos mokytojų. Saujelė lituanistų buvo pasirinkę Kauną ir kitus centrus su geresniu susisieki- mu, kaip Šiaulius, Panevėžį, Marijampolę ir į kitas vietas neidavo mokyti. Net ir tokiai mūsų Ukmergės gimnazijai direktorius J. Baronas (pats gamtininkas, bet geras lietuvių

kalbos mokovas) negalėjo bent iki 1923 m. gauti lietuvių kalbos mokytojo aukštesnėms klasioms (Žemesnėse klasių dėstė kitas gimnazijas baigusieji abiturientai). Tad aš, mokėsis aukštesnėse klasių, baigiau gimnaziją be sistemingo lietuvių kalbos mokslo. Laiks nuo laiko padėtydavo koki pusmetį pats direktorius Baronas ar koks menkas mokovas. Daugiau pusmečių slinko be lietuvių kalbos pamokų. Negavęs gimnazijoje tinkamo lietuvių kalbos mokslo pagrindo, jo trūkumą jaučiu iki šių dienų.

Mūsų lietuvių kalbos profesorius J. Jablonskis, gavęs studentus su menku lietuvių kalbos mokėjimu, baisiai nervinosi, rėkė, barėsi, atmetinėjo studentų rašomuosius darbus, kirtu per kolokvijumus ir egzaminus. Lietuvių kalba pasidarė mums studentams kažkoks labai sunkiai įsisavinamas dalykas. Tiedu studentai, Skardžius ir Salys, atrodė mums dvi lietuvių kalbos šviesybės.

Pamenu Jablonskio lietuvių kalbos paskaitas (geriau pavadinus pamokas) 1923/24 m. Didelė auditorija prie jo buvo seimo gatvėje, su daugybe studentų. Jų tarpe visuomet buvo Salys, sėdėjęs pirmame suole, prie pat profesoriaus staliuko. Jis lyg išsiskirdavo iš visų studentų, kai susilaikydavo atsakinėti į Jablonskio studentams teikiamus klausimus. Tik kai niekas auditorijoje nesurasdavo profesoriui priimtino atsakymo, Salys prabildavo su tinkamu atsakymu. Kartą, pamenu, davė auditorijai išversti į lietuvių kalbą žinomą lotynišką aforizmą: "Qui proficit in litteris, sed deficit in moribus, plus deficit, quam proficit". Ne vienas klausytojas siūlė profesoriui vertimą, bet nepataikydavo. Mat, daugumas vertė maždaug pažodžiui, kas profesoriui nebuvė priimtina. Kai jau niekas tinkamai neišvertė, prašneko Salys ir davė Jablonskiui lauktą, tinkamą vertimą. Senelis profesorius lygpašoko savo ratukuose, išgirdęs puikų vertimą. Deja, sėdėdau auditorijos gale ir neišgirdau Salio vertimo ir to iki šiol gailiuos.

Po bendrų studijų metų (1923/24) mūsų keliai išsiskyrė. Aš šalia studijų ėmiausi dar kitų darbų, o Salys (su Skardžiumi), gavęs Šviesimo Ministerijos stipendiją, išvyko studijuoti į Leipcigą. Studi-

APIE POŽIŪRĮ Į LITERATŪRĄ SOVIETINĖJE TIKROVĖJ

Sovietiniai literatai Vilniuje mėgsta afišuotis, esą jie reprezentuoja "tarybinę lietuvių literatūrą".

Tarybinę lietuvių literatūrą pristatoma tam tikra vertybe savyje, kuri yra aktyvus lietuviškos kultūros komponentas.

Greta privalomo visiems literatams "socialistinio realizmo", Maskva dabar sukūrė naują blefą. Tai "daugiatautė tarybinė literatūra". Šiam blefui rikiuoti, tvarkyti ir prievaizdauti Centrinis kompartijos komitetas išleido priežiūros encikliką "Dėl literatūros ir menokritikos". Šia enciklika buvo padėti legalūs literatų mędžioklės pagrindai. Buvo konkrečiai nurodyta, už kokius "subjektyvizmus" autoriai gali būti pakaltinti "komunizmo statybos" išdavimu.

Vyriausias rusiškųjų literatų politrukų prozininkas V. Ozerovas tapo vienu iš ryškiausių naujos politikos žandarų. Savo straipsnyje "Literatūrinė ir meno kritika" (Voprosy literatury) V. Ozerovas nurodo, kur tenka sovietiniam literatui "pozityviai ieškoti" ir ko jis privalo vengti savo ieškojimuose. Su archainio literatūrinio profano diletantizmu, laisvojo ieškojimo literatūros Ozerovas vadiną kabutėse "grynosios" literatūros. Jis rėkia prieš "estetizavimą", prieš griežtai asmenišką požiūrį į savo ieškojimus. Autoriams tuo tarpu belieka tik vaizdavimo variantai, gana paviršutiniški užsieninių teorijų sieki-

jas baigęs su daktaro laipsniu, pradėjo dėstyti mūsų universitete. Dėl jo disertacijos, "Die Zemaitschen Mundarten, 1 Teil" mums teko šiek tiek su sikamptuoti (Skardžiaus žodžių tariant). Manding, Salys per daug pasidavė savo mokytojo Gerulio įtakai ir priėmė be rezervų vokiečių po l pas. karo išdirbtą mokslo apie lietuvių imigraciją į M. Lietuvą. Kai viename straipsnyje (1932) tai pastebėjau, jis pyktelėjo. Bet tai jo disertacijai daug priekaištų padarė ir toks H. Mortensenas (žurnale Zeitschrift fuer Slavische Philologie). Salys suklydo vietomis, kai jis, nebūdamas istorikas, ėmėsi toje pirmoje disertacijos dalyje (įvadinėje) istorinės temos -- žemaičių ir jų kaimynų baltų apgyvendinimo. Pačiai disertacijai, žemaičių tarmėms jis buvo nu matęs antrą dalį. Jos neparašė, nes atsidėjo kitiems vertingiams darbams. Apie juos ir apie jo įnašą į lietuvių kalbos mokslą turėtų rašyti mūsų kalbininkai.

mai, formos ornamentika. Suspausti savo "socialistinio realizmo" rėmuose literatai bėgo į "vidinį monologą", "pasąmonės srautus", į konfliktškumo ir bekonfliktškumo teorijas. Autoriai švaistėsi savo "neproblematškumo" ir "tiršto problematškumo" išdaigomis. Bet iki šiol tai vis yra tik tai bandymai įnešti kokius nors variantus į dogmatinę stagnaciją. Literatūra, sovietinės tikrovės šviesoje, nėra vertybė savyje, bet priedas prie (vulgariai tariant) "komunizmo statybos proceso".

Aukščiau paminėta kompartinio centro komiteto enciklika jau visai realiai patalkino kaltinti "nuokrypmis", "subjektyvizmu" ir "susitaikėliškumu" prozininkus J. Aputį ir J. Mikelinską už jų, šiaip gerokai "sovietinius" kūrinėlius. Mat, partinei dogmai apginti reikėjo "atleidimo ožių". Tokiais tapo minimi literatai.

Šienu literatai apkalinti, kad idealizavo "rusoistinį" žmogų (sovietinės transkripcijos pokštė prancūzų filosofas Jean Jacques Rousseau pavirsta RUSAS). Tad autoriai akcentavo Rousseau filosofijos pėdakus savo herojų pasaulėautoje. Imta dar rėkti prieš "infantilišką intelektualo variantą". Šių autorių ieškojimai susikirtu su "idėjiniais socialistinio realizmo pagrindais" -- toks kaltinimas, kuris gresia sankcijomis, atkistas J. Apučiai ir J. Mikelinskiui.

Visiškai mirtiną nuodėmę papildė bolševiki nei scholastikai gabus ir ieškantis literatūros kritikas V. Kubilius. Savo straipsnyje "Talento mįslė" V. Kubilius respektavo autoriaus savitovumą, kūrybinei tiesai našų užsiangažavimą tikslai sau, nesiškai su "visuomene reglamentacija".

Tas rašinys absoliučiai susikirtu su sovietinio kritiko V. Ivanovo scholastine rutina, paskelbta žurnale "Kommunist" Nr. 9. Toks V. Kubiliaus straipsnis buvo iššūkis kompartijos

"pareiškimo" teigiamams. Gi, tuo tarpu, V. Kubilius "atrado" laisvoje visuomenėje neieškomą tiesą: kūrybinis pasaulis yra kūrėjo dispoziijoje! V. Kubilius "atrado" tai, kas yra neginčijama aksioma ir dogma už geležinės uždangos.

Kad būtų mažiau "klaidų", kad autoriai žinotų, kur link sukli savo sugebėjimus, rašyti "kryptingai", išteigta premija atžymėti kūrinius, vaizduojančius "pozityvų" darbo žmogų literatūroje, dailėje. O muzikoje meno profanas, kompartijos centrinio komiteto sekretorius A. Barkauskas paragino, visų pirma, kurti masines sovietines dainas plačiai savi veiklos estradai!

Neseniai V. Kazakevičiaus agitacinis lapelis, skirtas išeivijai įmesti sovietinio amaro daigelius, savo nuotraukose parodė smagus literatus turistus iš laisvos, nevaržomos kūrybos galimybių pasaulio "Gimtojo Krašto" padangėje. Tai asmenys, užsiangažavę kūrybiniame pasaulyje skirti blogi nuo gėrio, ir atvirkščiai. Turistams pajusti "daugiatautės tarybinės literatūros" skonį, keli "tarybiniai" literatai paskaitė savo kūrinėlius. Kūrinėliai buvo pakankamai neutralūs, kad turistai nepajustų tikro "kryptingumo", kad neišsigastų maskvinių "ukazų".

Aišku, etiketo rėmuose, susitikimas pravesas su baltomis pirštinėmis ir nepaliesti "daugiatautės" literatūros skauduliai. J. Apučio, J. Mikelinsko ir V. Kubiliaus susitikime nebuvo. Eunichiškos potencijos rėmuose virtuoziskai išgautas maksišumas propagandinio lapelio tvirtinimams...

Sovietinėje tikrovėje požiūris į literatūrą, kaip į kiekvieną meną, yra politruko požiūris į savo gizelį.

Beta

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

NORINTIEMS VYKTI Į 40-JI EUCHARISTINĮ KONGRESĄ

MELBOURNE — AUSTRALIJOJE, 1973 m. kovo 18-25 d. ruošiamos dvi kelionės.

I-ji aplink pasaulį, kartu su vysk. V. Brizgiu. Išvykstame vasario 2 d., grįžtama kovo 11 d.

Programoje: Roma, Graikija, Etiopia, Kenya, Pietų Afrika, Mauricijaus sala, Australija, Prancūzų Polinėzija, Hawaii.

Orlaivių bilietas, visur I-os klasės viešbučiai po du kambaryje, kasdien du valgiai, tik Melbourne ir Hawaii bus duodami tik pilni pusryčiai, transportai, išvykos (sightseings), priedai už patarnavimus: kaina \$3,069, kuri visiems sumažėtų atsiradus pakankamam keleivių skaičiui ir tiems, kurie Melbourne norės gyventi atskirai.

II-ji išvyksta vasario 15 d., grįžta kovo 11 d.

Programoje: Hawaii, Australija, Naujoji Zelandija. Orlaivių bilietas, I-os klasės viešbučiai po du kambaryje, visur pusryčiai, demi-pensijonas Cambera ir Sydney, visi valgiai Naujoje Zelandijoje, transportai, išvykos (sightseings), priedai už patarnavimus: kaina \$1,839.

Abiejų grupių keleiviai: užsimokės dar po \$30 registracijos Kongrese.

Į abi grupes registruotis ar prašyti informaciją ne vėliau rugsėjo 15 dienos. Rašyti adresu:

CATHINTOURS, Inc.
109 N. Dearborn
Chicago, Ill. 60602

I am interested in the 40th Eucharistic Congress.
Please, send me detailed informations on Tour I.....
Tour II.....

(please, tipe or print)

Name:

Address:

City State Zip Code.....

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

GINČAS DĖL OPEROS

SUTRUMPINANT PAGERINTA AR SUGADINTA?

Vytautas Meškauskas

Dirvos juokų pogrindyje net eilėraščių perdantį buvo pertraukta po K.V. Banaičio Jūratės ir Kastyčio operos pastatymo spaudoje kilusi polemika:

Ir nūn nėra ramybės, vis dunda perkūnas...

Ir visus tuos perkūnus spausdina Bradūnas.

Iš tikro beveik tuo pačiu laiku Drauge sugriaudė dar vienas perkūnas. Šį kartą V. Alseika iš New Yorko susisieliojo operos likimu: "Ar Jūratė ir Kastytis kelias į archyvą?" Papasakojęs koki gerą išpūdį palikusi Chicago nuvažiavusiems jos pažįstamiems new yorkečiams, Alseika užbaigia perkūnu: opera buvusi be reikalo sutrumpinta ir, anot kažkokios panelės, turinti būti papildyta.

Už tokių rašinių spausdinimą be reikalo Pogrindis skiria aureolę Draugo Kultūros redaktoriui Bradūnui. Faktinai pradžią padarė Dirva, atspausdinusi Vytauto Alanto išpūdį:

"Atvažiavusiems keltą šimtų mylių žiūrovams... pasėdėti tik po rą valandų salėje vis dėlto per mažai" -- ir po to sekė perkūnas: "yra didelis moralinis nusikaltimas pristatyti mirusio kompozitoriaus kūrinį sužalotą".

Toks kaltinimas pasakino dirigentą Kučiūną į Draugą parašyti, kas iš tikro buvo išbraukta ir kodėl. Į tai atsiliepė Vladas Jakubėnas su paaiškinimu: "Kas imasi sunkaus ir atsakingo žygio, prastai susiduria tiek su nuopelno pripažinimu, tiek ir su kritika, kurios gali būti skaudžios, kartais net kiek perdėtos".

Išėitų, kad teigimas, jog padarytas 'moralinis nusikaltimas' yra tik perdėjimas! Tiesa, teoriškai galima prileisti, kad kas nors ki-

tas operą būtų geriau suredagavęs už Kučiūną, tačiau gyvenimo praktikoje niekas to nebando padaryti ir net nepatartė daryti.

Vladas Jakubėnas Jūratės ir Kastyčio klavyro, kuris buvo išleistas be jokio "sužalojimo" įvadė, taip jį charakterizavo:

"... tik užbaigus partitūrą, opera skaitoma pilnai baigta. Jūratės ir Kastyčio operos V.K. Banaitis nesusėjo pats orkestruoti; jo ligai stiprėjant, jis net nepradėjo orkestruoti, todėl nepaliko pavyzdžio savo orkestrinio stiliaus. Jo paliktas klavyras yra parašytas grynai fortepionine, neorkestrine galvosena..."

Jo išvada: "vokalinis solistas ar sumanus chorvedys galės surasti daug trumpesnių ir ilgesnių epizodų, kurie gali būti itin efektingi koncertiniame atlikime".

Vaidžiai kalbant, klavyras dešimt metų išguldė kaip numestas akmuo šalia kelio. Tik Kučiūnas jį pakėlė ir nušlifavo. Rezultate: mūsų kultūros lobyne atsirado gražus deimantas. Juo visi gėrėjosi, ir tik tada atėjo mintis, kad jis galėjo būti dar gražesnis. Alantui jis buvo neproporcingas kelionės išlaidom. Pirkai jo ilgis gal būtų geras, bet pastatymui trūkė 'lietuviško šieno kvaipo', kurį pražudęs dekoratorius Valeška.

Kučiūnui, kuris operoje išaugo ir subrendo, atrodė, kad kai kurių blankesnių vietų išleidimas tik sustripina operos daromą išpūdį. Vladas Jakubėnas, vienintėlis iš kritikų, kuris galėtų žinoti, to ne paneigia, tik pastebi, kad kartais "banalios" vietos reikalingos "miloniam kontrastui ir poilsui". Tikrą atsakymą galėtumėm žinoti, jei kas nors vėl imtusi milžiniško perredagavimo ir perorkestravimo darbo.

Kol kas Chicagos Lietuvių Opera, vienam lietuvių bankininkui pasikolius be nušimčių pinigų, pasiskubino įgroti operą į juostelę, iš kurios bus pagamintos plokštelės. Jų pristatymo proga opera bus pakartotinai gruodžio 10 dieną parodyta Chicagos visuomenei. Plokštelės ilgis 85 minutės. (Ištiso klaviro perskambinimui nereikia 2 val.). Girdėjusiems, tas 'moralinis nusikaltimas' skambas nepaprastai gražiai.

Kaip rusinami Druskininkai

Druskininkų vardas lietuvių sąmonėje susijęs su M.K. Čiurlionio prisiminimais. Druskininkų gamtovaizdžius Čiurlionis transformavo į savo nemirtingų paveikslų vaizdus. Jeigu laisvoji Lietuva dabar valdytų ir tvarkytų Druskininkus, netenka abejoti, kad Druskininkuose vyratų M. K. Čiurlionio atminties kultas.

Kaip yra dabar?

Literatūros ir Meno žurnalo bendradarbis aplankė Druskininkų miesto vykdomojo komiteto pirmininko pavaduotoją Vladimirą Petruniną.

Iš pirmųjų pasikalbėjimo sakinių su Druskininkų miesto gyvenimo rikiuotoju rusu Petruninu, matyti, kad "apskritus metus Druskininkuose gausu žmonių, atvykstančių iš broliškų respublikų".

Iš Druskininkų vyksta nuolatinės "svečių" ekskursijos į apylinkės gyvenvietes, į Vilnių, Trakus. Svečiai nuvažiuoja net toliau. Lanko Kauną, Gardiną. Vasarą jie plaukioja garlaiviu į Liškiavą, į gretimus kaimus. Jiems jau įsteigtos bibliotekos, kur sudėtos knygos rusų kalba. Jiems parūpinami rusų kalba periodinės spaudos kioskai.

Nors ir labai suktai, Petruninas nusiskundė, kad "nepakankamai aktyvūs miesto medikai. Užsisklendę savam rate mokytojai". Galima spėti, kad lietuvius nebūna jau traukia aktyvus ir artimas bendravimas su atvykėliais turistais rusais. Lietuviai kaltinami Petrunino, kad jie nesideda į siveiklos erzelių, ne linksmina turistuojančius "svečius iš draugiškų respublikų".

mo darbo.

Kol kas Chicagos Lietuvių Opera, vienam lietuvių bankininkui pasikolius be nušimčių pinigų, pasiskubino įgroti operą į juostelę, iš kurios bus pagamintos plokštelės. Jų pristatymo proga opera bus pakartotinai gruodžio 10 dieną parodyta Chicagos visuomenei. Plokštelės ilgis 85 minutės. (Ištiso klaviro perskambinimui nereikia 2 val.). Girdėjusiems, tas 'moralinis nusikaltimas' skambas nepaprastai gražiai.

Iki šiol šis žymus kurortas neturi bent kiek tinkamos scenos. Jau visą eilę metų ši problema nepastebima ir apeinama.

Dėl ko Petruninas pamėnė šią tinkamos scenos nebuvimo problemą?

Dėl scenos ankštumo Druskininkuose negali gastroluoti Vilniaus rusų dramos teatras. Bet scenos ankštumo nesibaido Gardino rusų drama.

"Kaimyninio Gardino dramos teatras atvažiuoja kasmet po 12-16 kartų" giriasi Vladimiras Petruninas.

Kurortas neturi skaityklos. Į Druskininkų vykdomojo komiteto pasiteiravimą: kada Druskininkuose bus pastatyti kritiškai reikalingi kultūros namai, Kultūros ministerija atkirto "ši penkmetį kultūros namai nebus statomi". Paklausė ir dėl priestato M.K. Čiurlionio memorialiniam muziejui, Kultūros ministerija šyptelėjo: "kreipkitės į vyriausybę".

Po trejų metų minėsiame M.K. Čiurlionio šimtąsias gimimo metines, -- teiravosi smalsus Literatūros ir Meno korespondentas, -- kaip šią datą numatoma pažymėti Druskininkuose?

Petruninas numykė: -- Apie kai kuriuos druskininkiečių norus pagerbti savo išmų žemietį kol kas sunku kalbėti -- jie ne vien nuo mūsų priklauso. Visų pirma -- paminklas M.

K. Čiurlionui, kurio ieško mieste dažnas Druskininkų svečias. Deja, kol kas žadama pastatyti tik biustą muziejaus kiemelyje. O ir pačiam muziejui, kad jis taptų tikrai reikšmingu kultūros židiniu Druskininkų mieste, reikalingas priestatas...

Muziejumi vadinas namas, kuriame gyvena Čiurlionių šeima. Pastatas jau senas, laiko nualintas. Istoriinio pastato prezervacijos tradicija, tas namas turi būti apdengtas kito pastato, kad laiko ir oro sąlygos nenai kintų. Tuo tarpu tik neaiškiai užsimena apie priestatą prie seno namo. Tai sužalos Čiurlionių namą, iškreips jo tikrąjį vaizdą. Tai vandališkas požiūris į patalpos praplėtimą.

M. K. Čiurlionio pa-

minklui Druskininkuose pastatyti nerandama nei metalo, nei lėšų. Tuo tarpu gretima me Vilniuje liejami didžiuliai bronziniai monumentai Leninui, generolui Černiachovskui... Druskininkai per pildyti rusais ir Čiurlionio paminklas įneštų lietuvišką akcentą. Tad nesiskubinama su tokio paminklo statyba.

(st)

• **POVILO JANČAUSKO**, Brocktono LB apylinkės pirmininko pastangomis, Brocktono radijo stotys WBET ir WKOW skyrė po pusvalandį laiko pristatyti anglų kalboje Tragiškojo Birželio įvykių. Programas šiam tikslui paruošė "Laisvės Varpo" programų vedėjas P. Visčinis. Komentarus įkalbėjo Povilas Jančauskas, Dvilė Eivaitė ir Petras Binzikauskas.

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
CINEMATIC NUMERICAL
TAPE CONTROL
DRILL & MILLING MACHINE
OPERATOR
JIG MILL & BORING MILL
OPERATOR

Must be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance. Second shift openings. Steady work excellent rates and fringes benefits
BARTH CLEVELAND
McNEIL CORP.
12650 BROOKPARK
CLEVELAND, OHIO

Tel. 267-1950

(60-64)

DIRVAI AUKOJO

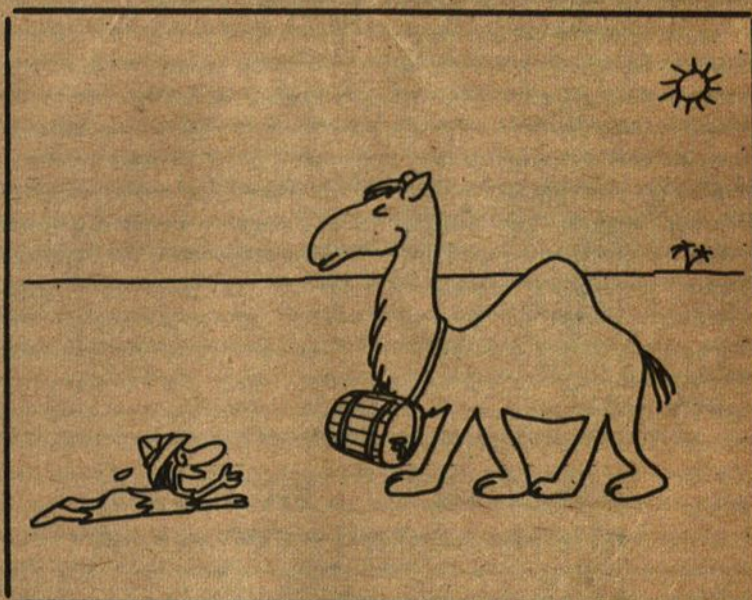
Atnaujindami prenumeratą ir kitomis progomis aukoją šie Dirvos skaitytojai:

K. Balčiūnas, Lemont	2,00
A. Jablonskis, Australia ..	2,45
Los Angeles Lietuvių	
Tautiniai Namai	5,00
J. Juška, Chicago	2,00
V. Bieliūnas, Venezuela ..	2,00
J. Kazėnas, Cleveland	2,00
O. Jarašūnas, Cleveland...	2,00
G. Čekas, Warwick	10,00
J. Meiliūnas, Australia	1,16
A. Krinickas, Maspeth	2,00
J. Liutkenis, Chicago	2,00
O. Barzdys, Australia	6,00
J. Daunorienė, Chicago ...	10,00
J. Povilaitis, Omaha	2,00
J. Baublys, Detroit	5,00
DLOC Valdyba, Detroit ..	10,00
K. Pautienis, Cleveland ..	15,00
V. Baltrušaitis, Chicago ..	2,00
G. Radvenis, Los Angeles 3,00	
A. Rarkelis, Woodland Hills	7,00
K. Bruožis, Cleveland	3,00
J. Smulskis, Lima	2,00
V. Leigh, Rome	2,00
V. Guzulaitis, Rockville ...	2,00
S. Pakauskas, Windsor ...	1,00
K. Morkūnas, Cleveland ...	5,00
A. Uselis, Chicago	1,00
B. Motušis, Chicago	2,00
A. Hahn, Philadelphia	2,00
M. Manomaitis, So. Boston	7,00
G. Breichmanas, Dundas ..	2,00
S. Barvydas, Detroit	2,00
A. Petravičius, Lansing ...	5,00
P. Tamulionis, Cleveland ..	2,00
J. Mališka, Norwood	2,00
F. Modestavičius, Cleveland	5,00
X.Y., Willoughby	15,00
ALTS-gos E. Chicago sk.	10,00

Visiems aukotojams Dirva nuoširdžiai dėkoja.

WANTED AT ONCE
HYDROTELL OPERATORS
Experienced, work on die cast dies, air conditioned shop, overtime and benefits.
CUYAHOGA INDUSTRIES
17920 S. Waterloo
216-481-3040

(58-64)

Be žodžių...

MUMS REIKIA DAR 334 PRENUMERATORIŲ!

Ieškome 500 naujų prenumeratorių! Šia proga naujiems skaitytojams Dirvos metinė prenumerata pirmaisiais metais \$10.00, studentams, gyvenantiems prie universitetų -- \$6.50.

Pavardė ir vardas

Adresas

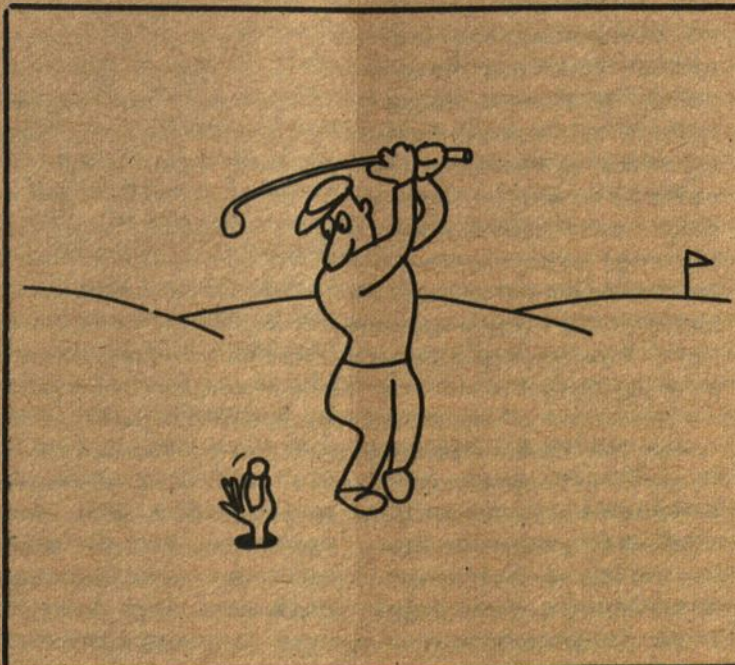
Pavardė ir vardas

Adresas

Užsakytojo pavardė ir vardas

Adresas

P. S. Asmuo, suradęs du naujus prenumeratorių ir atsiuntęs pinigus, gauna dovaną knygą.

Be žodžių...

SUPERVISORS CORRUGATED CONTAINERS

One of the Nation's leading manufacturers of corrugated shipping containers has an immediate opportunity for experienced corrugator, printing and finishing foremen. Location in Northeastern U.S. Offers challenging opportunity to grow with a progressive world-wide organization. Salary commensurate with background and experience.

Send your resume and salary requirements in strict confidence to:

PERSONNEL MANAGER
INTERNATIONAL PAPER CO.
CONTAINER DIVISION
20 N. AIRMONT ROAD
SUFFERN, NEW YORK 10901
An equal opportunity employer m/f

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKAS & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYNS MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Clevelando pašto pareigūnas praeitą savaitę tikrino Dirvos skaitytojų kartoteką ir, radęs neužsimokėjusių, įspėjo, kad laikraštis negali būti siunčiamas tiems skaitytojams, kurie nėra atnaujinę prenumeratą.

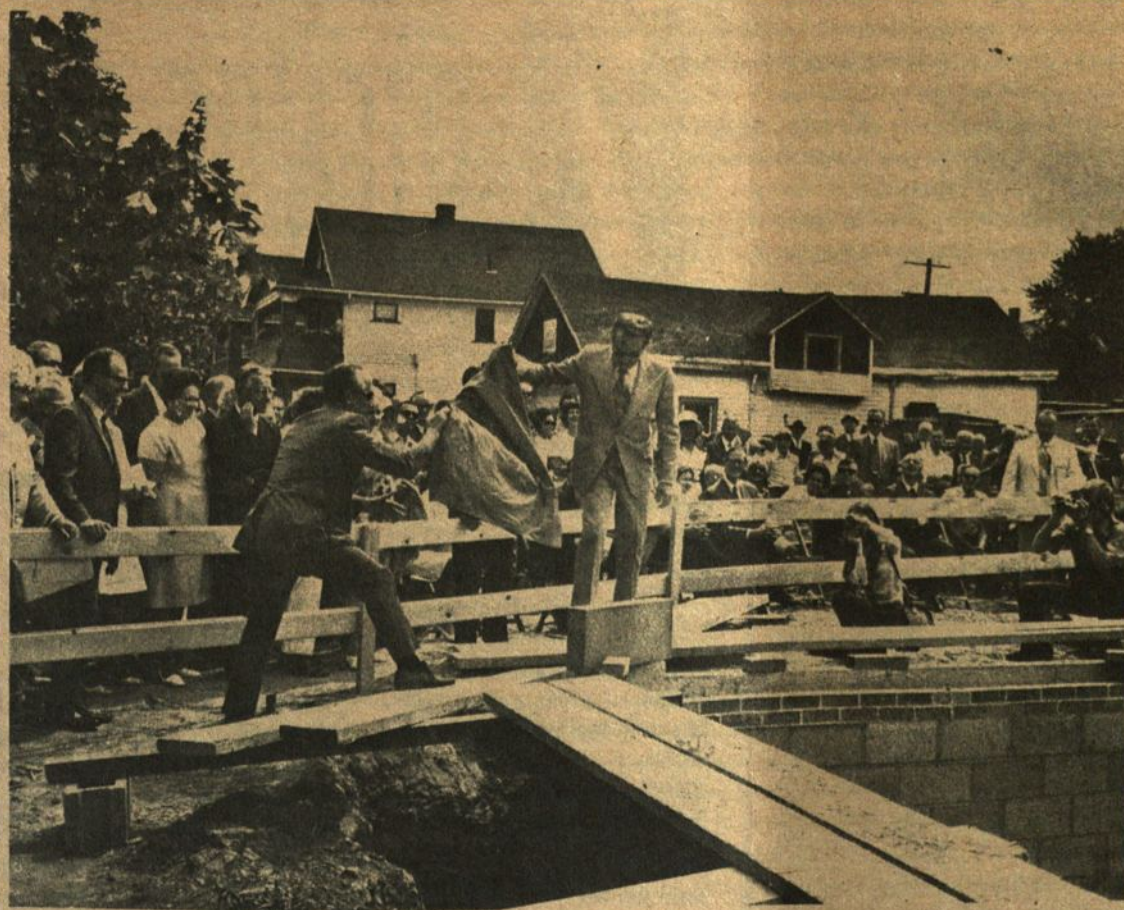
Tad prašome visų tų skaitytojų, kurie į mūsų pakartotinus raginimus vis dar neatsilygina, nepykti, jei sustabdsime jiems Dirvos siuntimą, nenorėdami nusižengti pašto potvarkiams.

ĮDOMI PARODA

Prano Baltuonio medžio šaknų skulptūrų paroda vyks Liet. Vyčių Seimo metu tose patalpose, Hollenden House viešbutyje, 2-me aukšte, E. 6th ir Superior Ave. (netoli nuo šv. Jono katedros). Paroda bus atidaryta penktadienį, rugpiūčio 25 d. 2 val. p.p. ir baigsis, po Seimo uždarymo, sekmadienį.

Seimo metu kasdien vyks posėdžiai bei diskusijos jaunimo reikalais. Jame dalyvaus ir savo pranešimą padarys, nors dar visai jaunutė, bet Clevelande jau visiems gerai žinoma, skautė Vilija Nasvytė.

Tą pačią dieną, penktadienį, 1 val. p.p. užkandžių metu (kaina -- 6.25) kalbės Clevelan-

Rugpiūčio 6 d. Clevelande iškilmingai padėtas kartinis akmuo naujai statomiems Lietuviai Namams (šios iškilmės buvo plačiai aprašytos Dirvoje Nr. 62). Nuotraukoje Clevelando miesto meras Ralph Perk atidengia kartinį akmenį, padedamas Lietuvos Namų planavimo komisijos pirmininko inž. V. Vinclovo. Toliau dešinėje stovi Lithuanian Village Inc. pirmininkas J. Stempužis.

de gimės, lietuvių kilmės misijonierius Fr. Bill Mitchell S.S.C.C. paskutinius 20 metų praleidęs Japonijoje, kur ir vėl už mėnesio išvyks.

Į Čiurlionio Ansamblio koncertą, penktadienį 8:30 val. vak.; į pusiau formalų šokių vakarą -- šeštadienį 9 v. ir į Seimo uždarojamą banketą sekmadienį 2 val. p.p., bilietus bus galima įsigyti p. Gaidžiūnų "Patria" krautuvėje ir Samo brangenybių krautuvėje.

Reikalingas Real Estate įstaigai pardavėjas, mokantis kalbėti lietuviškai. Tel. 481-9300.

Clevelando skautai ir skautės praeitą savaitę stovyklavo Wasagoje, Kanadoje. Nuotraukoje momentas iš stovyklos atidarymo, iš kairės: Pilėnų tunto tunt, ps. V. Staškus, s. S. Kulbis, SJ., ps. A. Simantis, vyr. skautė A. Miškinienė ir stovyklos kapelionas Tėv. R. Šakalis, V. Bacevičiaus nuotrauka

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION
MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADĖTUS INDELIOUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

• Clevelando šaulių kuopos valdyba dėkoja muzikams A. ir O. Mikulskiams už padovanotą Čiurlionio ansamblio plokštelių rinkinį, kurį gegužinėje laimėjo G. Sabatatis ir Lilijai Kazienei už gėles, kuriomis ji papuošė šaules Onas.

• STUDENTŲ REGISTRACIJA į Cuyahoga Community College rudens semestrą prasideda rugpiūčio 21 d. Mokslas prasidės rugsėjo 25 d. Dėl pilnesnių informacijų, programos, skambinkite: Metropolitan Campus 241-5365, Western Campus 845-4000 ir Eastern Campus 464-1450.

• CLEVELANDO ORKESTRO choro dirigentas Robert Page praneša, kad 1972-73 m. sezonui į chorą priimami nauji nariai ir balsų patikrinimas įvyks rugp. 25-27 ir rugsėjo 9-10 Grace Lutheran Church, 13001 Cedar Rd. Cleveland Hts. Dėl audicijos susitarti skambinant choro raštiniui į Severance Hall, tel. 231-7300.

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

RUGPIŪČIO 23 - 27 D.D. Vyčių Seimas.

RUGPIŪČIO 27 D. ALTS-gos Clevelando skyriaus gegužinė.

RUGSEJO 16 D. Tautos Šventės minėjimas ir vaidinimas "Antrasis kaimas". Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

SPALIO 1 D. 4 val. LRK Moterų S-gos 36 kuopos metinė vakariinė naujosios parapijos kafiterijoje.

SPALIO 7 D. Ketvirtasis abiturientų pristatymo balius.

SPALIO 14 D. Chicagos Lietuvių Operos iškiliųjų solistų (D. Stankaitytės, A. Stempužienės, S. Baro ir kt.) koncertas, Rengia LB Ohio apygarda.

SPALIO 22 d. Birutininkių parengimas.

LAPKRIČIO 4 D. LVS Ramovė ir Lietuvių Bendruomenė rengia Kariuomenės Šventės minėjimą - koncertą.

LAPKRIČIO 18 D. Lietuvių Diena, Rengia LB Clevelando apylinkės valdyba.

• Perkant ar parduodant namus, prašome kreiptis pas Čipkus Realty, 31601 Vine St., Willowick, Ohio 44094. Tel. 943-0910.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

936 East 185th St. Cleveland, Ohio
Tel. 531-7770

LAIDOTUVIŲ KOPLYČIA YRA ELEGANTIŠKAI ĮRENGTA, GERAI VĖSINAMA IR YRA DIDELĖ AUKŠTĖ PASISTATYTI AUTOMOBILIAMS.

Della E. Jakubs ir sūnus William yra licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai. Nelaimės valandoje suteikia rimtą ir simpatinę patarnavimą.

DAYTON

SUTUOTKUVĖS

Dantų gydytojos Jadvygos ir dr. Romo Gineičių duktė Danutė Ona, rugsėjo 9 d. susituokia su inž. Tomu Empriku.

Sutuoktinių apeigos įvyks šv. Angelų bažnyčioje, Dayton, Ohio.

Danutė yra baigusi Alter aukštesniąją mokyklą ir šiais metais balandžio mėn. 29 d. baigė Detroito universitetą iš psichologijos bakalauto. laipsniu — cum laude.

Tomas Emprikas yra baigęs aukštesniąją technikos mokyklą ir Detroito universitetą — inžinierius. (dp)

PARDUODAMI NAMAI

Atidarytas apžiūrėjimui namas 1-5, 17844 Brian ir Nottingham Rd., 3-levels, 3 miegamųjų, visas išklotas kilimais, didelis šeimos kambarys ir vaišių kambarys. Dviejų automobilių garažas.

★

Naujos parapijos rajone, 3 šeimų namas: 6-6-4, gerame stovyje. Neff Rd. **GEORGE KNAUS** Real Estate 819 East 185 St. Tel. 481-9300

ISNUOMOJAMAS 5 kambarių butas viršuje, Neff Rd. ir La Salle. Suaugusiems. Be gyvulių. \$125.00 mėnesiui. Skambinkite tel.: 486-0400 ar 531-3341.

ISNUOMOJAMAS kambarys su baldais vienam žmogui. Be maisto. Skambinti 486-1336.

ELECTRICIAN
LICENSED ONLY A OR B
Factory maintenance experienced required.
1st SHIFT
All fringe benefits
UNIVERSAL GRINDING CORP.

2200 SCRANTON RD.
CLEVELAND, OHIO
An Equal Opportunity Employer (61-67)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
or
1ST CLASS SKILLED
MACHINISTS
Turret lathe, bullard, tracer lathes, and milling machine hands.
Must be able to set up work from Blue Prints and Close Tolerance.
Day and night shift, working 45 to 51 hours per week.
Employees will work in new Plant located in Willoughby at 4456 Industrial Pkwy.
Apply in Person at
JOHN L. MOLNER INDUSTRIES
15250 McCracken Rd.
Maple Heights, Ohio
Between Lee & Broadway (63-72)

**SKILLED
TRADESMEN
ELECTRICIANS
MACHINE REPAIR
MEN**

MUST be journeymen

MUST BE ABLE to document 8 years of industrial plant experience in the classification.

Apply Employment Office

WHITE TRUCKS
842 E. 79th St.
Cleveland, Ohio

An Equal Opportunity Employer

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
or
1ST CLASS SKILLED
MOLD MAKERS
MACHINISTS
&
JR MOLD MAKERS
Must have job shop experience & be able to set up work from Blue Print and Close Tolerance.
Top hourly wage. Incentive bonus plan, hospitalization insurance. Paid vacation. Apply at
MIDWAY MOLDS INC.
Silver St., Vicksburg, Mich. (63-66)

• **PREL. JUOZAS KARALIUS**, gyv. Shenandoah, Pa., žymus lietuvių puoselėtojas, finansavo LB leidinio "The Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania" antrosios laidos 200 egzempliorių išleidimą. Leidinys tiek lietuvių, tiek amerikiečių palankiai vertinamas. Pastaruoju metu susilaukta laiško net iš National Library of Australia, kuriame prašoma ir ateityje suteikti panašaus turinio leidinių.

• **THOMAS A. LANE**, žinomas amerikiečių kolumnistas, JAV LB Centro Valdybai prisiųstame laiške dėkoja už suteiktą informaciją apie Sovietų Sąjungos vykdomą priepauidą Lietuvoje. Pažada šią medžiagą panaudoti, ką ir padarė Pavergtųjų Tautų Savaitės proga. Laiške rašo, kad nesupranta etninių amerikiečių rodomu lojalumu JAV politinėms partijoms, kurios kultivuoja komunizmo tironiją, vietoj kad užstoti pavergtąsias tautas. "Jei rytų Europos kilmės amerikiečiai pasipriešintų politinei partijai -- abiemis jei reikia -- už neužėmimą aiškios linijos dėl išlaisvinimo, jie galėtų šlaime reikale pakeisti krašto politiką". Thomas Lane prieš patapdamas kolumnistu yra buvęs JAV armijos generolu ir District of Columbia komisijonierium.

• **JAV LB CENTRO VALDYBA** ypatingais atvejais leidžia pranešimus amerikiečių spaudai, kurie, be spaudos darbuotojų, taip pat pasiekia ir išymiusius JAV politikus. Paskutiniu metu išleisti pranešimai spaudai lietuvių JAV LB Centro Valdybos paskelbtą Maldos ir Pasniko Dieną ir JAV Vyskupų Tarybos pirm. kardinolo Krol išleistą pareiškimą smerkiant religijos persekiojimą pavergtoje Lietuvoje bei skelbiantį š.m. birželio 18 d. Maldos Dieną už pavergtos Lietuvos tikinčiuosius JAV. Pirmuoju pranešimu spaudai pasinaudojo AP telegramų agentūra, antroju -- Religijos News Service. Minėtus atsisaukimus paruošė JAV LB Centro Valdybos nariai Aušra Zerr ir Antanas Novasitis.

MAINTENANCE MEN

OPPORTUNITIES ON 2nd SHIFT, START 5 P.M. 5 YRS. MINIMUM HEAVY INDUSTRIAL EXP. MUST INCLUDE ARC WELDING. APPLY 9 TO 3 WEEKDAYS.

LURIA BROTHERS CO., INC.

18951 FIVE POINTS RD.
BROOK PARK, OHIO

An Equal Opportunity Employer (61-63)

DRIVERS

Qualified to run on company equipment also

TRUCK CONTRACTORS

48-State operation, two qualified drivers. '69 or newer cab over twin screw diesel tractors. Pay 75 pct. Weekly settlements. Van type trailers furnished. Contractors earning up to \$55,000 to \$65,000 annually. Contact **MIDWESTERN EXPRESS, INC.** Ft. Scott, Kansas, (316) 223-2868 (53-62)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

SKAITYTOJŲ DĖMESIUI

Clevelando pašto pareigūnas praeitą savaitę tikrino Dirvos skaitytojų kartoteką ir, radęs neužsimokėjusių, įspėjo, kad laikraštis negali būti siuntinėjamas tiems skaitytojams, kurie nėra atnaujinę prenumeratą.

Tad prašome visų tų skaitytojų, kurie į mūsų pakartotinus raginimus vis dar neatsilygina, nepykti, jei sustabdysime jiems Dirvos siuntimą, nenorėdami nusižengti pašto potvarkiams.

• Adv. Antanas W. Novasitis, JAV LB cv vicepirm. š. m. liepos 14 d. buvo paskirtas Pensilvanijos valstijos respublikonų komiteto tautybių divizijos ko-pirmininku. Šias svarbias pareigas jis eina kartu su adv. W. Dermopray (ukrainiečiu). Dr. Novasitis šalia sėkmingos advokato praktikos ir veiklos respublikonų partijoje su dideliu

atsidavimu reiškiasi LB veikloje. Paskutinių kelių mėnesių bėgyje ypač daug laiko yra skyręs etninių grupių įstatymo, fondų Amerikos Balsui užtikrinimo, ir Pavergtųjų Tautų Savaitės reikalams. Naujosios pareigos suteiks progą jam dar sėkmingiau dirbti už pavergtos tėvynės ir tautiečių labui.

NEOLITHUANŲ DĖMESIUI

Vasaros stovykla jau čia pat. Ji prasidės rugpjūčio 27 d., sekmadienį ir baigsis rugsėjo 4 d. Kadangi stovykloje tuo laiku vasarotojų bus mažiau, tai atsirado dar keleta vietų. Norintieji dalyvauti dar gali užsiregistruoti pas kol. Br. Kasakaitį, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629. Tel. (312) 778-7707.

ŠAUDYMO PIRMENYBĖS

Rugsėjo 2 ir 3 dienos

mis, pradžia 9 valandą ryto, įvyks šaudymo pirmenybės Giedraičio klubo šaudykloje prie Hamilton, Ontario, Kanadoje. Šaudyklos vieta yra tarp Hamilton ir Brantford, 54 ir 6 kelių sankryžoje. Važiuoti 6 keliu į pietus per tiltą. Tuoj už tilto 2 gatvė kairėn. Wigton St. 2 1/2 mylios iki York Rd. Sukti kairėn į York Rd., 1 1/2 mylios iki šaudyklos.

Varžybos bus išsekančių ginklų rūšių.

1) Šratiniais šautuvais 100 šūvių į lėkštes (trap.) dalyvauja rinktinės iš 5 asmenų, arba pavieniai; registracijos mokestis \$3.00 ir \$4.00 už 100 lėkščių;

2) 22 kalibro šautuvai sportiniai 71/2 svaro. Registracijos mokestis \$3.00; 4 žmonių rinktinė ir pavieniai;

3) 22 kalibro šautuvais tarptautinė klasė 7 1/2 svaro ir virš.

22 kalibro šautuvais varžybos bus vykdomos iš 3 padėčių: gulom, klūpsčiom ir stadiom po 20 šūvių. Moterys šauda tik gulom.

Dalyviai kurie dar nepriklauso ŠALFAS galės užsimokėti nario mokestį vietoj arba atsiųsti \$2.50 (money order) įstojo mokestį šiuo antraštu:

Joseph Usvaltas, 75 Evelyn Ave., Toronto, Ont. 161, Canada. Telefonas: 416-762-5019.

Visais kitais klausimais kreiptis virš minėtu antraštu.

Ten pat kartu vyks ir Šaulių S-gos šaudymo varžybos.

ROCHESTER

LIETUVIŲ DIENA IR BALFO GEGUŽINĖ

Kasmet rochesteriečiai rengia Lietuvos Dieną ir tos dienos pilną skiria Balfui. Pernal pasiuntė Balfui iš tos dienos 500 dol. Šiemet Balfu naudai toji diena rengiama rugpjūčio 27 d. Pradžią 2 val. p.p. 4 val. atsilanko vietos valdžios žmonės, kurių šiemet tikimasi labiau, nes rinkiminiai metai.

Visus lietuvius Rochesterėje ir apylinkėse, o ir iš toliau kviečiame atsilankyti, ir paremti Balfu naudai rengiamą vajų. Balfas nenustojo ir nenustoja savo aktualumo pagelbėti nelaimingiems mūsų žmonėms gyvenimo varguose, apie ką čia negalima pavyzdžiais net kalbėti. Žinoma, kad Balfas šelpia ir Sibiro taigose ir besveikačius sugrįžusius iš Sibiro. Balfas suteikia žmonėms paskutinę gyvenimo viltį. Turiu labai tikslų pavyzdžių, kad net ašara iškrinta, kaip Balfu dovana nušviečia besveikačiams gyvenimo viltį, ką jie su didžiausia padėka pasako.

Rochestery yra daug žmonių, kurie prie šito parengimo dirba. Jau buvo keli posėdžiai ir daug savanorių prisideda prie bendro darbo. Todėl jau būtina pareiga visiems atsilankyti ir mažu savo indeliu remti veikėjų pastangas tikslu gelbėti varguose paskendusius savo brolius.

Petrauskas

7 DIENOS ČIKAGOJE

VLADAS BŪTĖNAS

• ANĄ dieną teko išsikalbėti su vienu veikliu Chicago kungu, dalyvavusiu Lietuvių Katalikų Susivienijimo seime, įvykusiame Chicagoje. Jis iš to seimo išėjo pasipiktinęs, nes seimo metu buvęs užgautas ir kuone nenušvilptas buvęs ilgametis susivienijimo pirmininkas L. Šimutis. Tai padarė "Pensilvanijos gvardijos" atstovai, kurie į vadovaujančius postus būtinai norėjo praversti savo žmones. Tuo tarpu Chicagoje ir kiti nuosaukiečiai pasitraukiančio L. Šimučio vietą buvo numatę rinkti vieną teisninką iš Washingtono. Nedidelė balsų persvara laimėjusi "Pensilvanijos gvardija", kurios atstovai ir įžeidė L. Šimutį. Susidariusią nelabai jaukią atmosferą gelbėjo prel. J. Ball, Wilkes Barre liet. parap. klebonas, pasakydamas taikiai ir tikrai šiltą kalbą. Kai š. m. gegužės mėn. su kun. A. Kezliu ir stud. E. Bradūnaite lankėm Pensilvanijos liet. parapijas, Scrantone suradom lietuvių šv. Mykolo bažnyčią, to paties prel. Ball pastatytą 1941 m., kai jis ten klebonavo. Mus stebino, kad ir vitražuose ir kryžiais keliuose visur nuosekliai išlaikyta graži lietuvių kalba. Tai akivaizdžiai liudijo JAV gimimo būsimojo prelato ištikimybę lietuviškiems reikalams, nes tais metais senojo Pensilvanijoje lietuviški užrašai jau darėsi nebe labai madingi, ką pastebėjom iš eilės aplankytų parapijų. Dar grįžtant prie LRK Susivienijimo seimo Chicagoje, norisi vėl priminti ano kunigo pastabas, kad, kai suvažiuavę atstovai pamatė filmą "Dvylika", kur visoje didybėje išskyla L. Šimučio darbai Lietuvai ir lietuviams išveivijoje, ne vienas, prieš tai švilpęs, jau lenkėsi prieš neeilinį Lietuvos ažuolą.

Leonardas Šimutis, buvęs Draugo vyr. redaktorius, ALT garbės pirmininkas.

• NESENIAI Chicago lietuviškus vienuolynus (kaip ir visos Amerikos) lankė Vatikano atstovas arkiv. Paolo Mosconi. Koks jo lankymosi tikslas, niekas tikrai nežino. Matomai, Vatikanas per savo atstovą nori akivaizdžiai patirti, kiek čia vienuolynuose gyva lietuviška dvasia ir kokią politiką toliau turėtų vesti lietuvių tautinės bendruomenės atžvilgiu. Kai kas spėlioja, kad atstovas norėjęs patirti lietuvių nuotaikas dėl glaudesnių ryšių su Lietuva. Bet tai tik spėjimai. Arkivyskupo misijos paslaptis paaiškės tik po ilgesnio laiko.

• RUGPJŪČIO 4 d. su šeima beatostogaudamas Karaičių "Gintaro" vasarvietėje Union Pier, Mich., 60 m. amžiaus susilaukė judrusis prekybininkas ir uolus lietuvių spaudos bendradarbis Jurgis Janušaitis. G. mės 1912, VIII. 4 Džiugonių km., Sėduvos vls., Panevėžio aps. netoli Sidabravo, kur savo metu klebonavo šviesios atminties kan. Turnas-Vaižgantas, ir baigęs viduriniojo mokslo, J. Janušaitis pasiruošė paštininko profesijai ir Lietuvos pašto žinyboje ištarnavo iki pasi-

Sukaktuvininkas Jurgis Janušaitis draugų tarpe. Iš kairės: ilgametis Dainavos ansamblio pirm. A. Smilga, dr. L. Kriaučeliūnas ir J. Janušaitis. V. Noreikos nuotrauka

traukimo iš Lietuvos, gi pokario metais buvo didžiosios Hano stovyklos pašto viršininkas, kur per jo ir jo tarnautojų rankas pereidavo tiksliai egzempliorių lietuviškų laikraščių bei knygų. Spaudos platinimo darbo jis nenutraukė ir populiariojo "paramos" krautuvė Chicago Marquette Parke, kurią jis dabar broliškai administruoja su partneriu Jurgiu Mažeika. Į spaudos darbą J. Janušaitis įsijungė 1927 m., dar besimokydamas Kaišiadorijų gimnazijoje. Tada jėdū su bendradarbiu Surmilavičium suredagavo gimnazistams skirtą laikraštėlį "Ateitis". Tais pačiais metais pasiuntė ir pirmąsias korespondencijas dienraščiui "Lietuva". Tai buvo lygiai prieš 45 metus, kai Jurgis teturėjo tik 15 m. amžiaus. Per Lietuvos nepriklausomybės dvidešimtmetį giliai besisielodamas pavergo Vilniaus ir pajūrio reikalais, rašė eilę straipsnių žurnalui "Mūsų Vilnius", o taip pat ir Klaipėdoje leidžiamuose laikraščiuose -- "Klaipėdos Krašte", "Lietuvos Keleivys" ir "Vakaruose". Prisiminamas bendradarbiavimą Lietuvos spaudoje J. Janušaitis kartą pastebėjo: "Rašydamas neprikli. Lietuvos spaudoje norėjau, kad jaunosios Lietuvos kartos išsiamonintų Lietuvos tvirtėjančią ateitį, ta linkme formuodavau opinią, visą laiką buvau ir esu optimistas!"

Vilniaus sugrįžimas Lietuvai, dėl kurio jis tiek sielojosi bei rašė, J. Janušaitis atnešė ir šeimos laimę: 1943 m. jis vedė vilnietę Veroniką Meškėnaitę ir dabar, laimingai gyvendami, džiaugiasi trimis dukterimis, kurių viena -- Danguvilė -- yra išteikėjusi už žinomo krepšininko Varno, o kitos dvi dar tebesimoko. Šimtai jau išveivijoje J. Janušaitis parašytų straipsnių, išankstiniams skaitytojų supažindinimas kuone suvisais didžiaisiais ar mažesniais Chicago įvykiais, vestuvių aprašinėjimai, sukaktuvininkų bei mirusiųjų pristatymai ir paminėjimai spaudoje, tai kasdieninis darbas, nieko neapmokamas, kurį sukaktuvininkas atlieka giliais vakais bei naktimis. Kaip tik tuo darbu, sunkiu ir kietu, sukaktuvininkas nukalė sau populiarią etiketę ir, tikime, mažą laisvajame pasaulyje yra žmonių, kuriems Jurgio Janušaitis vardas nieko nereikštų. Bet kad tas populiarus vardas ilgesniams laikams išliktų ir ne užgestų tik su bėgančių dienų aktualijomis, reikia palikti ir stambesnių veiklų. Pamažu artėjant prie pensijos amžiaus, iš širdies linkėčiau sukaktuvininkui bent metams užsidaryti, pasidaryti mažiau populiaru ir nors iš savo rinktinių straipsnių sudaryti veiklą vienoje knygoje, juos pertvarkius bei perredagavus. Tada, Jurgi, į savo draugų bei gerbėjų antklus kalbėsi ir po šimto metų.

• TA PAČIA proga norisi paminėti ir kitą, dešimčia metų jaunesnį sukaktuvininką aktorius Algimantas Dikinis, liepos 10 d. sulaukęs 50 m. amžiaus, kuriam mūsų kultūros istorijon jau pavyko įspausti žymiai gilesnes pėdas, negu mums, laikraštinkams. Algimantas Dikinis, aktorių Dikinių sūnus (jo tėvelis savo metu JAV dalyvavo A. Vanagaičio trupėje) gimė 1922, VII. 10 Raseiniuose. Baigęs Aušros gimnaziją Kaune, lankė B. Dauguviečio dramos studiją ir taip pat dramos studiją prie Kauno valstybės teatro. Vėliau kurį laiką vaidino Vilniaus Vaidilos teatre. Pokario metais reikėsi Altvoro teatre Detmoldo liet. stovykloje, o nuo 1950 m. liet. dramos teatre Montrealyje. Su žmona akt. M. Lemešyte iš Montrelio persikėlė į Chicago, abu pasirodė visoje eilėje vaidinimų, rečitalių, literatūros vakarų programose. Visur dalyvavo bei dalyvauja su skaidria lietuviška šiluma, niekur nerodydami ambicijų ar nepasitenkinimo. Vientelis gal reikalavimas -- kad veiklas ar literatūros vakaras atstovautų tikrąjį mėną. Pradėjęs sceninę karjerą kaip aktorius, Alg. Dikinis ilgainiui išliko ir kaip sumanus bei publikos mėgiamas režisierius. Nors tesulaukė tik 50 m. amžiaus, bet sukaktuvininko režisuotų veiklų skaičius nemažas: A. Rūko "Bubulis ir Dundulis" 1952 m. Montrealyje; A. Gustaičio "Šilkiniai pančiai" Montrealyje, vėliau Chicagoje; V. Alanto "Buhalterijos klaida" Chicagoje; A. Landsbergio "Vėjas gluosniuose" Chicagoje; koncertinis V. Krėvės veiklų vaidinimas Chicagoje; A. Kairio "Viščiukų tikis" Chicagoje; K. Donelaičio "Metal" (inscenizacija) Chicagoje; A. Landsbergio "Barzda" Chicagoje; D. Nicodemus "Gatvės vaikas" ir Chicagoje; A. Rūko "Bubulis ir Dundulis" Chicagoje. Kai tik vienas režisierius Chicagoje yra pastatęs tiek scenos veiklų, aiškiai matosi, kad teatrinis gyvenimas laisvojo pasaulio lietuvių sostinėje niekad nebuvo sustojęs. Sukaktuvininkui Alg. Dikiniui linkime daug ktrybingų dienų ir antroje amžiaus pusėje.

torius Algimantas Dikinis, liepos 10 d. sulaukęs 50 m. amžiaus, kuriam mūsų kultūros istorijon jau pavyko įspausti žymiai gilesnes pėdas, negu mums, laikraštinkams. Algimantas Dikinis, aktorių Dikinių sūnus (jo tėvelis savo metu JAV dalyvavo A. Vanagaičio trupėje) gimė 1922, VII. 10 Raseiniuose. Baigęs Aušros gimnaziją Kaune, lankė B. Dauguviečio dramos studiją ir taip pat dramos studiją prie Kauno valstybės teatro. Vėliau kurį laiką vaidino Vilniaus Vaidilos teatre. Pokario metais reikėsi Altvoro teatre Detmoldo liet. stovykloje, o nuo 1950 m. liet. dramos teatre Montrealyje. Su žmona akt. M. Lemešyte iš Montrelio persikėlė į Chicago, abu pasirodė visoje eilėje vaidinimų, rečitalių, literatūros vakarų programose. Visur dalyvavo bei dalyvauja su skaidria lietuviška šiluma, niekur nerodydami ambicijų ar nepasitenkinimo. Vientelis gal reikalavimas -- kad veiklas ar literatūros vakaras atstovautų tikrąjį mėną. Pradėjęs sceninę karjerą kaip aktorius, Alg. Dikinis ilgainiui išliko ir kaip sumanus bei publikos mėgiamas režisierius. Nors tesulaukė tik 50 m. amžiaus, bet sukaktuvininko režisuotų veiklų skaičius nemažas: A. Rūko "Bubulis ir Dundulis" 1952 m. Montrealyje; A. Gustaičio "Šilkiniai pančiai" Montrealyje, vėliau Chicagoje; V. Alanto "Buhalterijos klaida" Chicagoje; A. Landsbergio "Vėjas gluosniuose" Chicagoje; koncertinis V. Krėvės veiklų vaidinimas Chicagoje; A. Kairio "Viščiukų tikis" Chicagoje; K. Donelaičio "Metal" (inscenizacija) Chicagoje; A. Landsbergio "Barzda" Chicagoje; D. Nicodemus "Gatvės vaikas" ir Chicagoje; A. Rūko "Bubulis ir Dundulis" Chicagoje. Kai tik vienas režisierius Chicagoje yra pastatęs tiek scenos veiklų, aiškiai matosi, kad teatrinis gyvenimas laisvojo pasaulio lietuvių sostinėje niekad nebuvo sustojęs. Sukaktuvininkui Alg. Dikiniui linkime daug ktrybingų dienų ir antroje amžiaus pusėje.

Aktorius Algimantas Dikinis K. Ostausko "Kanašėje" Roko vaidmenyje.

A. A.

Pulk. JUOZUI RAPŠIUI

mirus, žmoną KONSTANCIJĄ, sūnus RIMVYDĄ, VIDMANTĄ ir GINTAUTĄ, seseris DOMINČĘ ir VINČĘ ir brolių KAZĮ su šeimomis ir kitus gimines giliai užjaučiame ir kartu liūdime

Dr. Eugenijus ir Emilija
N o a k a i
ir dukterys
Aldona ir Giedrė

A. A.

ROMUALDUI KUPREVIČIUI

mirus, reiškiamo gilią užuojautą jo sūnui ANDRIUI, dukrai ELENAI ir jų šeimoms

Stepas ir Aldona
M a c k e v i č i a i

šviesos atminties

ROMUALDUI KUPREVIČIUI

mirus, jo žmonai MARIJAI, sūnui ANDRIUI, dukteriai ELENAI ir visiems artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia

Birutė ir Julius
S m e t o n a i

ROMUALDUI KUPREVIČIUI

mirus, žmonai MARIJAI, sūnui ANDRIUI ir dukrai ELENAI su šeimomis reiškiamo gilią užuojautą ir kartu liūdime

Enna ir Alfonsas
K i s i e l i a i